

RAMPEN
MANAGEMENT

Artificiële Intelligentie (AI) en de Dir-CP-Ops.

Een vluchtige passage of een droomhuwelijk?

Module 1 Postgraduaat Rampenmanagement (PGRM)
Academiejaar 2024-2025

Promotoren:
Tatiana Ivaneanu
Michel Van Geert

Student:
Bart Van Thienen

Executive Summary

Artificiële intelligentie (AI) en de Directeur Commandopost Operaties (Dir-CP-Ops): een vluchtige passage of een droomhuwelijk?

Deze paper verkent de mogelijke rol van generatieve AI als ondersteuning voor de Dir-CP-Ops tijdens crisisbeheer. Niet vanuit Silicon Valley-optimisme, maar met beide voeten in de modder van het Belgische noodplanningslandschap.

De centrale onderzoeksvraag luidt: *Hoe kan generatieve AI de Dir-CP-Ops ondersteunen tijdens crisisbeheer?* Deze centrale vraag roept bijvragen op: *welke valkuilen zijn eraan verbonden, en welke rol speelt de kwaliteit van prompts in de effectiviteit van AI-gebruik?*

De studie combineert een literatuurverkenning met een praktijkgerichte testcasus tijdens de opleiding CRI3. In deze mini-veldproef werd M365 Copilot ingezet als digitale assistent tijdens een realistische rampen oefening (“Belfort”). De verwachtingen lagen laag en de eerste resultaten waren teleurstellend. De finale uitkomst was dan weer verbazend goed, maar diende na reflectie genuanceerd te worden gelet op de randvoorwaarden om tot die finale uitkomst te komen. AI blijkt een waardevolle assistent bij het structureren van informatie (FAN-borden), het analyseren van input, het formuleren van kernboodschappen en het voorbereiden van RETEX-debriefings. Maar AI is geen Dir-CP-Ops. Het mist intuïtie, empathie, situationeel bewustzijn en het vermogen tot co-creatie, maar kan de Dir-CP-Ops wel deels ontzorgen en een aanzet aanleveren om te gebruiken bij het co-creëren.

De effectiviteit van AI blijkt sterk afhankelijk van de kwaliteit van de prompts. Daarom werd een **promptchecklist** ontwikkeld als praktisch hulpmiddel voor de Dir-CP-Ops die AI wil inzetten op het terrein. Deze checklist is gestoeld op de principes van de Vlaamse AI-strategie en het ‘AI Playbook’, en sluit aan bij het idee dat AI slechts zo goed is als de mens die het aanstuurt.

De paper pleit niet voor een aparte AI-discipline binnen de CP-Ops, maar voor een hybride model waarin AI een ondersteunende rol speelt; zoals bij een Automatische Externe Defibrillator (AED) of Global Positioning System (GPS): nuttig, maar enkel in handen van mensen die weten wat ze doen. AI is geen wondermiddel, maar ook geen hype. Het is een gamechanger, mits goed getraind, juridisch omkaderd en ethisch ingebed.

Aanbevelingen omvatten:

- Integratie van AI in de opleiding CRI3 en het postgraduaat rampenmanagement.
- Opname van AI-gebruik in het wettelijk kader (KB of MB).
- Verdere verkenning van voice-gestuurde AI en realtime monitoring (ter integratie in Paragon).
- Kritische reflectie en verder onderzoek op de ethische implicaties van AI in crisisbeheer.

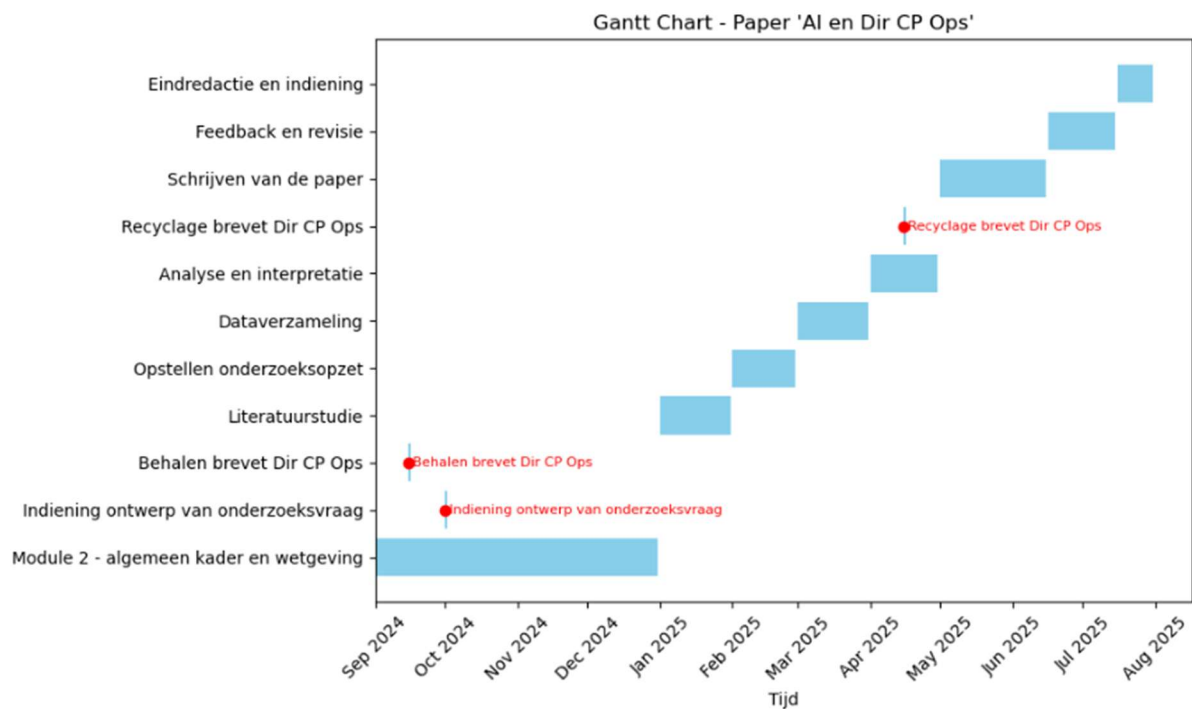
Slotbeschouwing: AI is geen vluchtige passage, maar evenmin een droomhuwelijk. Het is een verstandshuwelijk met potentieel, mits een goed huwelijkscontract.

Sleutelwoorden

Sleutelwoord	Toelichting
AI in crisisbeheer	Verkenning van AI als hulpmiddel in crisisbeheer, met focus op informatieverwerking en besluitvorming.
Dir-CP-Ops	Directeur Commandopost Operaties: coördineert multidisciplinaire hulpdiensten tijdens crisissituaties in België.
Ethiek en AI	Kritische reflectie op de risico's van AI: vooroordelen, hallucinaties, gebrek aan transparantie en menselijke controle.
FAN-methode	Structurering van overleg: Feiten, Acties, Noden. Gebruikt in CP-Ops voor overzicht en besluitvorming.
Generatieve AI	AI die nieuwe inhoud (tekst, beeld, data) genereert op basis van patronen in trainingsdata. Wordt onderzocht als ondersteuning voor crisisbeheer.
Hybride model mens-AI	Voorstel om AI niet als vervanger, maar als ondersteunende tool te gebruiken; zoals een AED of GPS.
Mini-veldexperiment / Testcasus	Praktijktest met Copilot tijdens een rampenoefening ("Belfort") om AI-toepassing in CP-Ops te evalueren.
Multidisciplinaire coördinatie	Samenwerking tussen brandweer, politie, medische diensten, enz. onder leiding van de Dir-CP-Ops.
M365 Copilot	Generatieve AI-tool getest in de paper als digitale assistent voor de Dir-CP-Ops tijdens een rampenoefening.
POPE-methode	Methode voor snelle situeringsanalyse bij het motorkapoverleg (MKO): Punt Eerste Bestemming, Opschaling, Perimeter, Elkaar vinden.
Promptkwaliteit / Promptchecklist	De effectiviteit van AI hangt sterk af van de kwaliteit van de vragen (prompts). De paper ontwikkelt een checklist voor goede prompts.
RETEX (Retour d'Expérience)	Debriefing na een noodsituatie of oefening om zowel lessen te trekken en processen te verbeteren, als positieve zaken te verankeren en te blijven doen wat werkt.
Vlaamse AI-strategie	Beleidskader dat AI-gebruik in Vlaanderen richting geeft, met nadruk op betrouwbaarheid, mensgerichtheid en duurzaamheid.

Tijdslijn

Onderstaande tijdslijn geeft een overzicht van het schrijfproces van de paper 'Artificiële Intelligentie (AI) en de Dir-CP-Ops'. Het bevat belangrijke mijlpalen zoals de indiening van de onderzoeksvraag in oktober 2024, het volgen van Module 2 van het postgraduaat rampenmanagement (PGRM), het behalen van het attest Dir-CP-Ops in september 2024, en de recyclage ervan in april 2025. Het schrijfproces zelf loopt doorheen 2025.

Dankwoord

Deze paper vormt het sluitstuk van het postgraduaat rampenmanagement, een opleiding die mijn professionele en academische traject op een unieke manier heeft verrijkt. Als jonge twintiger en kersverse commissaris zette ik bij de politiezone Demerdal-DSZ in 2002 mijn eerste stappen in het deelaspect crisisbeheer binnen de noodplanning. Daar draaide ik mee in de OBP-beurtrol (Officier van Bestuurlijke Politie) en nam ik voor het eerst de rol van ‘directeur politie’ (Dir-Pol) op in noodsituaties.¹ Het doet me nog steeds plezier om vandaag, jaren later, de eerste brandweerofficieren en MUG-artsen die ik toen leerde kennen en die me collegiaal inspireerden, opnieuw tegen te komen. Hun inzet en samenwerking lieten een blijvende indruk na en vormden mee de basis van mijn latere engagement in multidisciplinair crisisbeheer en noodplanning.

In 2011 was ik als officier operaties actief bij de Coördinatie- en Steundirectie (CSD) Leuven, waar ik nauw betrokken was bij de coördinatie van het evenement ‘Rock Werchter’. Ik werkte intensief samen met de organisatie van het festival en ontwierp met hen de terreinindelingen van het Bijzonder Nood- en Interventieplan (BNIP), zowel voor de festivalweide als voor de campings en de parkings.² De actiekaarten die ik destijds met de verantwoordelijke voor noodplanning van de organisatie op hun architectenbureau intekende, gaan nog steeds mee.

In 2015 maakte ik de overstap naar het nationale niveau in de bestuurlijke Directie van de Algemene Operationele ondersteuning (DAO), waar ik geconfronteerd werd met enkele van de meest ingrijpende crisismomenten van ons land. Ik maakte er de eerste pieken van de transmigratiecrisis mee, evenals de aanslagen op Zaventem en Maalbeek. Ook de langdurige vrachtwagenbezetting van de Waalse snelwegen mocht ik als Gold Commander beheren en beëindigen. Deze ervaringen scherpten mijn inzicht in de noodzaak van een goed georganiseerde, multidisciplinaire en bovenlokale aanpak van crisissituaties én de kracht van een uitgebouwd persoonlijk netwerk.

Eind 2016 werd ik benoemd tot korpschef van de politiezone Aarschot, waar ik mijn ervaring in crisisbeheer voor het eerst kon inzetten op strategisch niveau als Dir D3 in een lokale context met een focus op sterke lokale verankering.

Na jaren op de wachtlijst mocht ik in 2024 de opleiding tot ‘Directeur Commandopost Operaties’ (Dir-CP-Ops) volgen. Deze opleiding, georganiseerd door het Federaal Kenniscentrum voor Civiele Veiligheid (KCCE; KennisCentrum/Centre d’Experience), dompelt deelnemers gedurende vijf intensieve dagen onder in de wereld van crisisbeheer en multidisciplinaire coördinatie. Ze vormt de basis voor het behalen van het CRI3-brevet, dat toespitst op de rol van de directeur CP-Ops binnen het Belgisch crisisbeheer, met bijzondere aandacht voor samenwerking tussen disciplines, informatiebeheer en besluitvorming onder druk.

Het was in deze opleiding dat ik mijn beide promotoren leerde kennen. Tatiana Ivaneanu³, hoofdcommissaris bij de Federale Politie Oost-Vlaanderen en adjunct-directeur operaties van de Coördinatie- en Steundirectie (CSD), is een autoriteit binnen crisisbeheer en noodplanning. Ze combineert jarenlange ervaring in operationele leiding met een diepgaande kennis van multidisciplinaire samenwerking. Als gastdocent in het postgraduaat rampenmanagement en

¹ Van Thienen, B. (2010) *Zware verkeersongevallen: rampen zonder plan?* Verkeersspecialist. Kluwer, 164

Van Thienen, B. (2010) *Verkeersongeval. Multidisciplinaire aanpak*. Politiepraktijk, Kluwer, 104

² Van Thienen, B. (2013) *Nood- en interventieplanning Rock Werchter: praktijk. Actiekaarten en oleaten BNIP Rock Werchter*. (Toenmalige digitale artikels), Politeia

³ <https://be.linkedin.com/in/tatiana-ivaneanu-202b005>

hoofddocent in de opleiding Dir-CP-Ops weet ze theorie en praktijk op een unieke manier te verbinden. Haar aanstekelijke inzichten en haar vermogen om over de grenzen van disciplines heen te denken, maakten haar tot een logische en inspirerende keuze als promotor.

Michel Van Geert⁴, mijn co-promotor, is trainer bij SERIS en eveneens hoofddocent in de opleiding Dir-CP-Ops. Hij heeft een indrukwekkende staat van dienst in het domein van crisisbeheer en noodplanning, met een sterke focus op interdisciplinaire samenwerking en opleiding. Zijn ervaring in het trainen van operationele leiders en zijn typische figuurlijke maar ook letterlijk analyserende scherpe blik hebben deze paper inhoudelijk versterkt en richting gegeven.

Gezien mijn academische achtergrond in de wijsbegeerte reeds enige tijd achter mij ligt, werd ik bij het opzetten en uitvoeren van deze studie begeleid door mijn dochter, Elien Vandenbroucke⁵, consultant bij EY. Haar ondersteuning was van onschatbare waarde, in het bijzonder bij het structureren van de methodologie van deze literatuurverkenning, die verder wordt toegelicht in een afzonderlijk onderdeel.

Een bijzonder woord van dank gaat uit naar mijn gezin, voor hun onvoorwaardelijke morele steun en geduld tijdens dit traject. Ook mijn medestudenten wil ik bedanken voor de inspirerende gesprekken en het delen van ervaringen.

Tot slot wil ik mijn waardering uitspreken voor het consortium achter het postgraduaat rampenmanagement (een samenwerking tussen de Universiteit Antwerpen (met Campus Vesta), de Vrije Universiteit Brussel, de Universiteit Gent, de KU Leuven, de Koninklijke Militaire School en het Netwerk Verpleegkunde). Dankzij hun gezamenlijke inzet kreeg ik de kans om mijn ervaring te verdiepen en te verbreden in een domein dat me nauw aan het hart ligt.

⁴ <https://be.linkedin.com/in/michel-van-geert-55a60466>

⁵ <https://be.linkedin.com/in/elienvandenbroucke>

Inhoudstafel

Executive Summary	1
Sleutelwoorden.....	2
Tijdslijn	3
Dankwoord	4
Inhoudstafel	6
1. Inleiding	7
2. Literatuurverkenning.....	8
2.1 Wat is (generatieve) AI?	8
2.2 Toepassing van generatieve AI in crisisbeheer	10
2.2.1 Academische literatuur.....	10
2.2.2 Beleidsplannen	12
2.3 De rol van het Dir-CP-Ops in crisisbeheer.....	14
2.4 Conclusies uit de literatuur.....	16
3. Onderzoeksvraag.....	17
4. Methodologie: Testcasus AI in de CP-Ops	18
4.1 Keuze achter methodologie	18
4.2 Context en opzet van het mini-veldexperiment.....	19
4.3 Beschrijving van de testcase “oefening Belfort”	20
5. Antwoord op de onderzoeksvragen.....	21
5.1 Hoofdvraag.....	21
5.2 Deelvraag 1	22
5.3 Deelvraag 2	22
5.4 Deelvraag 3	23
5.5 Deelvraag 4	23
5.6 Van een analyse naar een toepasbare promptchecklist voor Dir-CP-Ops.....	24
5.6.1 Tips vooraleer je start met Copilot te gebruiken	25
5.6.2 Motorkapoverleg (POPE).....	26
5.6.3 Eerste en volgende operationele overleggen (FAN-methodiek)	26
6. Conclusie en aanbevelingen	27
7. Bibliografie.....	29
8. Bijlage	31

1. Inleiding

Artificiële intelligentie (AI) is niet langer een abstract concept dat voorbehouden is aan technologisch onderlegde experts of futuristische toepassingen. Integendeel, AI manifesteert zich steeds nadrukkelijker in het dagelijks leven van de modale burger. Kinderen maken er huiswerk mee of gebruiken het als persoonlijke leerkracht voor vragen bij het studeren van hun vakken. Collega's schrijven er nieuwjaarspeeches en voorwoorden mee. Reisgidsen zijn old-school en citytrip-programma's met chatGPT of Copilot zijn hip en trendy. AI is heel wat toegankelijker geworden voor het breed publiek daar waar het voorheen vooral gebruikt werd voor zelfrijdende auto's, fraudedetectie bij banken en weersvoorspellingen op basis van verschillende weermodellen.

AI-tools zoals ChatGPT en Copilot worden op een laagdrempelige en intuïtieve manier geïntegreerd in uiteenlopende contexten. De technologie is daarmee geëvolueerd van een niche-instrument naar een breed toegankelijke en maatschappelijk relevante tool.

‘Wie altijd binnen zijn lijnen kleurt, zal nooit het volledige canvas zien.’ In het kader van het postgraduaat rampenmanagement koos ik er bewust voor om mijn vertrouwde paden te verlaten. Niet omdat ze mij niet meer boeien; integendeel, mijn expertise in de Wet op het Politieambt en de wegverkeerswetgeving, gecombineerd met mijn ervaring als Gold Commander en mijn studies wijsbegeerte, vormen een stevig fundament. Maar ik wilde verder kijken en loskomen van het vertrouwde. Het thema ‘onkleuring’, dat als een rode draad doorheen de cursus ‘directeur commandopost operaties’ (Dir-CP-Ops) loopt, bood mij de kans om bewust te kiezen voor een onderwerp dat ver buiten mijn comfortzone ligt. Geen evidentie, wel een strategische keuze. Want leiderschap betekent, volgens mij, ook: stappen durven zetten in het onbekende, met het oog op het grotere geheel. ‘Bestendigen waar kan, veranderen waar moet.’ Door mij te verdiepen in een domein dat mij initieel vreemd was, wilde ik niet alleen mijn eigen denkkaders verruimen, maar ook bijdragen aan toekomstige verdere exploratie van het goed en weloverwogen gebruik van AI.

Overheden blijven niet achter in deze ontwikkeling. Er is een groeiend besef dat burgers AI zullen blijven gebruiken, dus was er nood aan een regulerend kader. AI-gebruik brengt immers risico's met zich mee, zoals het gebruik van foutieve data of het verspreiden van zogenaamd plausibele maar fictieve informatie. In antwoord hierop ontwikkelde de Europese Unie een wetgevend kader, formuleerde de federale Belgische overheid een nationale AI-strategie, en richtte de Vlaamse overheid een AI-expertisecentrum op dat naast beleidsadvies ook praktische tools aanbiedt. Deze beleidsinitiatieven worden verder toegelicht in het hoofdstuk over regelgeving en strategische kaders.

Een fundamentele vraag dringt zich echter op: wat verstaat men precies onder artificiële intelligentie? Bestaat er slechts één vorm van AI, of zijn er verschillende categorieën met elk hun eigen toepassingsgebied? Voor een goed begrip lijst ik de verschillende soorten AI op in een apart kort hoofdstuk.

Deze paper onderzoekt in welke mate generatieve AI een ondersteunende rol kan spelen voor de functie van Dir-CP-Ops tijdens crisisbeheer. Daartoe voerde ik een praktijkgerichte test of mini-veldexperiment uit tijdens de oefendagen van de opleiding CRI 3, die voorbereiden op het assessment voor het behalen van het attest ‘Dir-CP-Ops’. ‘Meten is weten, maar alleen als er iets te meten valt.’ Ik koos er bewust voor om geen survey op te nemen in dit werkstuk. De reden is eenvoudig én fundamenteel: het officieel gebruik van artificiële intelligentie door Dir-CP-Ops is vandaag de dag onbestaande. Zelfs het occasioneel gebruik op eigen initiatief blijft beperkt. Dat bleek onder meer tijdens module 6 van het PGRM, waar Bart Bruelemans bij wijze

van steekproef een handopsteking vroeg aan de groep. De respons was veelzeggend: enkel bij crisiscommunicatie, en dan nog hoofdzakelijk voor het opstellen van persberichten, werd AI sporadisch ingezet.

Een survey heeft pas zin als je een voldoende grote en doorwinterde gebruikersgroep kan bevragen. Anders verzamel je meningen in plaats van inzichten. ‘Geen data zonder draagvlak, geen draagvlak zonder praktijk.’ De tijd voor een bevraging komt nog. Zodra AI structureel geïntegreerd wordt in de opleiding CRI3 en in module 6 van het PGRM, kan een volgende generatie studenten deze survey alsnog opnemen.

Om deze verkenning wat grondiger te onderbouwen en niet blind te varen, voerde ik een literatuurverkenning uit. Gezien de specifieke context van ‘Dir-CP-Ops’ bestaat deze literatuurverkenning voornamelijk uit een analyse van relevante beleidsdocumenten en een eerder beperkte academische literatuurverkenning.

Tijdens de oefensessies stelde ik gerichte vragen aan Copilot. Deze vragen zijn vergelijkbaar met de vraagstukken waarmee de Dir-CP-Ops geconfronteerd wordt in samenwerking met de verschillende disciplines. De resultaten van deze test, evenals de daaruit voortvloeiende inzichten en aanbevelingen, worden besproken in het slothoofdstuk van deze paper.

2. Literatuurverkenning

2.1 Wat is (generatieve) AI?

In deze literatuurverkenning starten we⁶ met de positioneren van ‘generatieve AI’. Vooraleer we zoeken naar een geschikte definitie voor generatieve AI, geven we een algemeen overzicht van de verschillende types van AI. Voor dit overzicht volgen we de studie in opdracht van het Europees parlement door de ‘Scientific Foresight’ of voluit ‘Panel for the Future of Science and Technology’ (STOA; European Parliament Office for Scientific and Technological Option Assessment). De leden en staf van het Europees parlement gebruiken deze achtergrondinformatie ter ondersteuning van hun parlementair werk (Boucher, 2020).

Boucher (2020) duidt dat artificiële intelligentie (AI) een verzamelterm is voor systemen die intelligent gedrag vertonen door hun omgeving te analyseren en autonoom acties te ondernemen om specifieke doelen te bereiken. Deze definitie, zoals gehanteerd door de Europese Commissie sinds de start van haar AI-opvolgtraject in 2018, laat ruimte voor uiteenlopende technische benaderingen en toepassingsdomeinen. Om een zinvol en constructief debat over AI te voeren, maakte de Europese deskundigengroep ‘Scientific Foresight’ een onderscheid aan de hand van de verschillende generaties of "golven" van AI-technologieën.

De eerste golf van AI, vaak aangeduid als symbolische AI of "Good Old-Fashioned AI" (GOFAI), is gebaseerd op expliciete regelsystemen die menselijke expertise coderen in algoritmische vorm. Deze systemen waren expertensystemen en functioneren goed in stabiele en voorspelbare omgevingen waar regels duidelijk zijn en variabelen eenduidig kunnen worden gekwantificeerd. Hoewel deze benadering enigszins gedateerd lijkt, blijft ze relevant in domeinen zoals belastingberekening en industriële automatisering (Boucher, 2020).

⁶ Analooq aan de meeste academische teksten is deze paper, zoals gangbaar op het dankwoord en de inleiding na, in de ‘wij’-vorm geschreven.

De tweede golf, die de huidige AI-revolutie aandrijft, bestaat uit data-gedreven AI of machine learning (ML). In deze benadering leren algoritmes patronen herkennen in grote datasets zonder vooraf expliciet geprogrammeerde regels. Een concreet voorbeeld hiervan, betreft het voorspellen van klantengedrag aan de hand van gegevens gekoppeld aan klantenkaarten en accounts op webshops (Boucher, 2020).

Meer geavanceerde technieken binnen deze golf zijn onder meer artificiële neurale netwerken (ANN's). ANN's begrijpen menselijke taal en worden ingezet in situaties zoals virtuele assistenten in chatbots en bij spraakgestuurde apparaten. Daarenboven is er ook deep learning, dit is een geavanceerde vorm van 'machine learning'. Een concreet voorbeeld hiervan zijn de zelfrijdende auto's die zowel de omgeving moeten begrijpen als zelf beslissingen moeten kunnen nemen. Een andere term is 'reinforcement learning'. Hier leert het systeem aan zichzelf wat betere en slechtere beslissingen waren aan de hand van bijvoorbeeld spelscores op computerspellen. Zo kan het systeem autonoom steeds beter spelen. Deze systemen worden succesvol toegepast in onder andere beeld- en spraakherkenning, aanbevelingssystemen, chatbots, gezichtsherkenning, vertaalsoftware, medische diagnostiek en autonome voertuigen. Hoewel krachtig, zijn deze modellen vaak moeilijk uitlegbaar en gevoelig voor bias in de trainingsdata (Boucher, 2020).

De derde golf betreft speculatieve of toekomstige AI, waaronder concepten zoals Artificial General Intelligence (AGI) en Artificial Superintelligence (ASI). Deze systemen zouden in staat zijn om intelligent gedrag te vertonen over een breed scala aan contexten, vergelijkbaar of zelfs superieur aan menselijke intelligentie. Hoewel deze vormen van AI momenteel nog hypothetisch zijn, worden ze intensief besproken in wetenschappelijke en ethische debatten. Voorbeelden van mogelijke toekomstige benaderingen zijn quantum-AI, hersenemulatie en zelfverklarende AI-systemen.

Door deze driedeling ontstaat een genuanceerd kader om AI-technologieën te begrijpen en hun maatschappelijke impact te analyseren. Het onderscheid tussen bestaande, opkomende en hypothetische AI is essentieel om beleidskeuzes, ethische afwegingen en praktische toepassingen adequaat te kunnen beoordelen (Boucher, 2020).

Wat opvalt is dat 'generatieve AI' geen aparte golf betreft in de studie van Boucher (2020). Generatieve AI is dankzij ChatGPT de meest populaire vorm. ChatGPT is ontwikkeld door OpenAI en had na amper vijf dagen, één miljoen gebruikers. Twee maand nadat ChatGPT publiek beschikbaar was gemaakt, bereikte het platform 100 miljoen gebruikers. Op deze manier werd ChatGPT de snelst-groeiende consumentenapplicatie. De wereld was verstomd door de rijke, gestructuurde en menselijke antwoorden die ChatGPT produceerde (Lim, Gunasekara, Pallant, Pallant, & Pechenkina, 2023; Hu, 2023). ChatGPT is een product van deep learning en behoort zodoende tot de tweede golf van AI-technologieën (Lim, Gunasekara, Pallant, Pallant, & Pechenkina, 2023; Boucher, 2020).

Bail (2024) stelt dat de term 'generatieve AI' een brede set van tools omvat, die ook wel 'Foundation Models' worden genoemd. Hij wijst op de shift in gebruik. Namelijk waar machine learning eerst voornamelijk werd gebruikt voor het herkennen van patronen in tekst, afbeeldingen of ongestructureerde datasets, zien we nu bij generatieve AI het 'genereren van' tekst, afbeeldingen en video's. Deze generatie gebeurt via algoritmes die getraind worden op basis van grote datasets, meestal verzameld via online bronnen. Binnen deze 'Foundation Models' vallen o.a. de 'Large Language models (LLMs)'. ChatGPT is de bekendste LLM bij het grote publiek. LLMs verwerken grote hoeveelheden tekstuele data en identificeren de waarschijnlijkheid dat een woord of zin zullen voorkomen, gezien de aanwezigheid van andere taalpatronen. Hiervoor worden deze modellen getraind (Bail, 2024; Lim, Gunasekara, Pallant, Pallant, & Pechenkina, 2023).

Deze definiëring van Bail (2024) ligt sterk in lijn met de definitie die we in de beleidsteksten van de Vlaamse Overheid terugvonden. We citeren het AI Expertisecentrum van Digitaal Vlaanderen (2025), dat een rapport schreef rond de richtlijnen voor het gebruik van publiek toegankelijke generatieve AI: *“Generatieve AI-systemen zijn AI-systemen die de structuur en karakteristieken van input data kunnen bevatten en nabootsen om op basis hiervan nieuwe, afgeleide synthetische output data te genereren. Deze kan bestaan uit tekst, afbeeldingen, video, audio, software-code en andere vormen van digitale inhoud.*

Dergelijke AI-systemen maken gebruik van zgn. ‘foundation models’, enorme meerlagige neurale netwerken die getraind zijn om patronen te herkennen in grote hoeveelheden complexe gegevens en op basis hiervan nieuwe gegevens kunnen analyseren en genereren. Door te chatten met het AI-systeem, d.w.z. door het ingeven van opdrachten (‘prompts’), genereert de generatieve AI nieuwe output die eruitziet alsof een mens deze heeft geproduceerd. Het formuleren van de juiste prompts om in dialoog te gaan met het AI-systeem is een hele kunst die voldoende oefening vraagt.

Een (eerste) belangrijk risico met generatieve AI die tekst genereert is de onbetrouwbaarheid van de gegenereerde tekst, en het behoud van de integriteit van de data waarop deze tekst gebaseerd is. Het onderliggend model is niet neutraal, omdat het werd gevoed met grote hoeveelheden tekst die van overal afkomstig zijn. Het model bevat dus zeker ‘vooroordelen’ (bias). Ten tweede is er sprake van zogenaamde ‘hallucinaties’. Het model kan overtuigend klinkende tekst genereren, die echter niet overeenstemt met de waarheid of de werkelijkheid. Ten derde zijn het model, de trainingsdata en de keuzes die gemaakt werden bij de totstandkoming van het model ‘intransparant’. Daardoor is het moeilijk te achterhalen hoe en op basis waarvan het model tot output komt.” (Digitaal Vlaanderen, 2025)

Ook Copilot is een concreet voorbeeld van een generatieve AI-tool gebaseerd op grote taalmodellen (LLMs). Copilot behoort dus ook tot de tweede golf en de subcategorie generatieve AI. Copilot maakt gebruik van deep learning en transformer-architecturen om nieuwe tekst, code of andere inhoud te genereren op basis van patronen in de trainingsdata. Net zoals ChatGPT, leert Copilot niet via vooraf gedefinieerde regels, maar via statistische correlaties in enorme hoeveelheden tekstdata. Hierdoor kan het systeem autonoom antwoorden formuleren, suggesties doen of zelfs creatieve inhoud genereren, zonder dat het daadwerkelijk begrijpt wat het produceert (Microsoft, 2025).

Copilot is dus een typisch voorbeeld van de kracht én de beperkingen van tweede-golf AI: indrukwekkend in output, maar beperkt in transparantie en contextueel begrip.

2.2 Toepassing van generatieve AI in crisisbeheer

2.2.1 Academische literatuur

In de zoektocht naar relevante academische literatuur, hanteerden we volgende zoektermen: ‘noodplanning and cp ops and ai’, ‘artificial intelligence and disaster management’, ‘crisis management and ai’, ‘crisis response humanitarian crisis’, ‘generative AI emergencymanagement’.

In een academische literatuurverkenning, gaan we steeds eerst op zoek een systematische literatuurverkenning aangezien deze kwalitatief gezien het hoogste scoort in de hiërarchie van de wetenschappelijke onderzoeksdesigns. Het brengt namelijk inzichten van veel verschillende artikels samen. Verder kan ook het aantal citaties inzicht brengen in de waarde van de literatuur. Op basis van de zoektermen, deden we een snelle analyse van onderstaande artikels:

Artikel	Auteurs	Aantal citaties
A systematic review of trustworthy artificial intelligence applications in natural disasters	Albahri et al. (2024) – systematic review	71
Applications of Artificial Intelligence for Disaster Management	Sun et al. (2020)	24
AI and data science for smart emergency, crisis and disaster resilience	Cao (2023)	45
Applications and challenges of artificial intelligence in the field of disaster prevention, reduction, and relief	Xu & Xue (2024)	9
Explainable artificial intelligence in disaster risk management: Achievements and prospective futures	Ghaffarian et al. (2024)	91
Toward an Integrated Disaster Management Approach: How Artificial Intelligence Can Boost Disaster Management	Abid et al. (2021)	130
Potential Use of Artificial Intelligence (AI) in Disaster Risk and Emergency Health Management: A Critical Appraisal on Environmental Health	Bari et al. (2023)	14
The role and applications of artificial intelligence (AI) in disaster management. In Proceedings of the 3rd International Civil Engineering & Architecture Conference	Simsek D. et al. (2023)	8
Cultivating trust in AI for disaster management	Kuglitsch et al. (2024)	1

Bij de screening van de literatuur werd snel duidelijk dat deze sterk gefocust is op natuurrampen en dat de pure toepassing van ‘generatieve AI’ eerder beperkt is. Ze zijn vaak ook eerder technisch, vanuit een ingenieursperspectief beschreven.

We vatten in dit onderdeel de inzichten van de systematische literatuurverkenning van Albahri et al. (2024) beknopt samen. Deze paper analyseerden hiervoor 108 andere artikels. Aangezien we de overige artikels uit bovenstaande tabel niet citeren in de paper, zijn ze niet mee opgenomen in de bronvermelding.

Albahri et al. (2024) voerde een systematische literatuurverkenning uit rond het gebruik van AI bij natuurrampen. De auteurs onderzochten de betrouwbaarheid van de technologie bij risicobeoordeling, voorspellende modellen en crisisbeheer. Uit de paper blijkt dat AI steeds vaker wordt ingezet bij natuurrampen om patronen te herkennen, voorspellingen te doen en hulpbronnen efficiënter te verdelen. De toepassingen variëren van hydrologische rampen (zoals overstromingen) tot geofysische rampen (zoals aardbevingen) en biologische rampen (zoals pandemieën). Machine learning en deep learning worden gebruikt om grote hoeveelheden data te analyseren, waarbij bronnen zoals satellietbeelden, weersensoren en sociale media worden gecombineerd. De voornaamste voordelen die in deze paper worden meegegeven zijn snellere detectie, real-time data-analyse en efficiëntere noodrespons (Albahri, et al., 2024).

De eerste reeks aan zoektermen leverde bijgevolg geen relevante academische literatuur op die ons concrete inzichten kon bieden in het gebruik van generatieve AI bij crisisbeheer. We pasten de zoektermen aan en includeerden steeds de term ‘generative AI’. Hiervoor maakten we ook gebruik van een generatieve AI-website ‘Consensus’. Dit leverde ons drie nieuwe artikelen op.

Artikel	Auteurs	Aantal citaties
Research on the Application Framework of Generative AI in Emergency Response Decision Support Systems for Emergencies	Shan & Li (2024)	4
AI and Generative AI Transforming Disaster Management: A Survey of Damage Assessment and Response Techniques	Raj et al. (2025)	0
Disaster Image Tagging Using Generative AI for Digital Archives	Yasuda et al. (2025)	0

Dat Consensus slechts drie toegespitste artikels kan opleveren, toont aan hoe beperkt het academisch onderzoek is naar het gebruik van generatieve AI in crisissituaties. Daarbij zijn het aantal citaties oftewel nog nul, oftewel zeer laag. De artikels zijn ook maar recent gepubliceerd.

Het eerste artikel van Shan & Li (2024) is niet publiek raadpleegbaar, waardoor we deze niet hebben geïncludeerd in de studie.

Het tweede artikel van Raj et al. focust, wederom, specifiek op natuurrampen. In dit artikel bekijken ze hoe generatieve AI kan ondersteunen bij de inschatting van de grootte van de schade. Ze duiden dat de huidige aanpak via interviews, satelliet-data en fysieke inspecties erg arbeidsintensief zijn. De auteurs maken niet duidelijk met welke type van generatieve AI ze hun bevindingen maken. Termen als ‘ChatGPT’ of ‘CoPilot’ zijn niet terug te vinden in de paper. Dit doet vermoeden dat ze met meer geavanceerde AI-systemen hebben gewerkt, wat de relevantie voor deze paper verlaagt. Deze paper geeft wel de, publiek gekende, misbruiken van AI nog eens mee zoals manipulatie, het verzinnen van gegevens en afbeeldingen, etc (Raj, 2025).

Ook het derde artikel vertrekt vanuit natuurrampen. Het betreft een specifieke studie over hoe afbeeldingen in archieven het best ‘getagd’ kunnen worden in functie van de analyse bij natuurrampen. Ze gebruikten generatieve AI om beschrijvingen te formuleren voor de afbeeldingen. De studie werd getest op afbeeldingen van de Tohoku aardbeving van 2011 en de Kumamoto aardbeving in 2016 (Yasuda, 2025). Wederom is de toepasbaarheid van de academische literatuur op ons eindwerk, zo goed als onbestaand.

2.2.2 Beleidsplannen

Het vaktijdschrift Blue Minds (editie 8/2024) handelt weliswaar over de AI-revolutie voor politiediensten, maar in het artikel ‘De rol van artificiële intelligentie in het crisisbeheer’ interviewt men (met AI nota bene) Cathy Berx, Sophie Lavaux en Olivier Schmitz niet over AI voor de rol van politie in crisisbeheer, maar over AI voor het multidisciplinair crisisbeheer. Het artikel start met de verwijzing naar de AI-beleidsplannen op federaal en o.a. Vlaams niveau (Berx, Lavaux, & Schmitz, 2024).

Op de site van het Vlaams AI-expertisecentrum wordt dan weer verwezen naar de Europese AI-Act (Digitaal Vlaanderen, 2025). Zowel het federale als het Vlaamse niveau zijn voorstander van een implementatie van AI in tal van domeinen (economie, mobiliteit, milieu, overheidsdienstverlening), mits er risicobewust mee wordt omgegaan.

Ook aan de EU waren de risico's niet ontgaan, ook al is ze een believer. Met de EU-AI-Act tracht ze regelgeving te creëren om deze risico's verbonden aan AI te beheersen samen met ontwikkelaars én gebruikers (Europese Commissie, 2025).

De EU-AI-Act vertrekt vanuit risico-inschaling van AI-producten, gaande van 'onaanvaardbaar' tot 'minimaal of geen risico' en schrijft ontwikkelaars verplichtingen voor afhankelijk van de inschaling van hun AI-product. Ook voor de overheden is er een rol weggelegd. Kort geschetst moeten AI-producten assessments ondergaan, geregistreerd worden in de EU-database en een CE-conformiteitslabel krijgen. Ook nadien blijven ze gemonitord worden en doorlopen nieuwe ontwikkelingen, uitbreidingen en updates opnieuw de hele CE-conformiteitscyclus. In de EU-AI-Act komt AI voor crisisbeheer niet specifiek aan bod, maar ook hiervoor zal AI in principe moeten voldoen aan het Europees conformiteitslabel (Europese Commissie, 2025).

Wanneer we van het Europese beleidsniveau verder afdalen naar het Belgische federale niveau, komen we terecht bij het 'Nationaal convergentieplan voor ontwikkelingen van artificiële intelligentie' van 'Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning' (FOD BOSA; Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning/Stratégie et Appui) (2022). Met het nationaal plan wil België koploper worden in AI-ontwikkeling (al dan niet met financiële overheidshulp) en -integratie in bestaande activiteiten. Daarvoor formuleert ze negen doelstellingen:

1. betrouwbare AI bevorderen met een op Europa geïnspireerd Belgian AI Act;
2. cyberbeveiliging waarborgen door o.a. internationale co-creatie van cyberbeveiligingssystemen met het bedrijfsleven en de academische wereld;
3. het concurrentievermogen en de aantrekkingskracht van België versterken door middel van AI;
4. een datagedreven economie en een performante infrastructuur ontwikkelen;
5. AI centraal stellen in de gezondheidszorg;
6. AI in dienst stellen van een duurzame mobiliteit;
7. het milieu beschermen;
8. een betere en levenslange opleiding voorzien;
9. en tot slot de burgers een betere dienstverlening en bescherming bieden.

Ook hier komt AI ten dienste van veiligheid enkel bij cyberveiligheid aan bod, maar niet in een aparte doelstelling als hulpmiddel om de veiligheidstaak, en het crisisbeheer dan in het bijzonder, performanter te laten verlopen. Enkel binnen de laatste doelstelling om de burger een betere dienstverlening te geven, zou je het nog kunnen passen, al spitst het document voor doelstelling negen 'dienstverlening en bescherming' vooral toe op een sociale bescherming op de arbeidsmarkt (FOD BOSA, 2022).

Waar het nationaal plan enkel een strategie en doelstellingen bepaalt, maar geen concrete handvaten aanreikt, biedt het Vlaams expertisecentrum AI dat wel. In haar principedocument stelt het Vlaamse AI-expertisecentrum dat ze het potentieel van AI ten volle wil uitrollen, mits het in acht nemen van zes principes:

1. AI moet voor democratische doeleinden gebruikt worden, dit wil zeggen ten dienste van de opdrachten die Vlaanderen van de burgers krijgt als hun overheid.
2. De gebruikte AI moet als betrouwbaar oftewel wettig, ethisch en robuust, bestempeld zijn.

3. AI-gebruik moet mensgericht zijn, namelijk een combinatie tussen AI en mens, geen overname door AI.
4. De gebruiker moet AI-bewustwording hebben: met name de mogelijkheden én risico's kennen en er weloverwogen mee omgaan.
5. De data die men ingeeft in AI moeten correct gebruikt en beheerd worden.
6. Tot slot moet AI-gebruik duurzaam zijn door zowel de ecologische als humanitaire impact te bewaken. Met andere woorden, AI moet een maatschappelijk belang dienen, proportioneel zijn en moet ten opzichte van andere methodes kosten-baten de beste keuze zijn voor elk redelijk denkend normaal persoon in diezelfde omstandigheden (Digitaal Vlaanderen, 2025).

Om binnen die principes aan de slag te gaan met AI heeft Vlaanderen zowel richtlijnen voor het gebruik van publiek toegankelijke generatieve AI als een 'Playbook AI' opgesteld. De richtlijnen zijn bedoeld voor medewerkers van de Vlaamse overheidsdiensten en leggen uit wat generatieve AI is, wat de risico's ervan zijn, waarom er richtlijnen nodig zijn en hoe je het op een veilige manier kan gebruiken. Het geeft voorbeelden van 'gepast' (leesbaar maken van je eigen tekst, samenvatten van een eigen tekst, ruwe eerste versies maken van een tekst, andermans teksten samenvatten om die sneller en beter te begrijpen/lezen, vertalen van een tekst, aanmaken van beelden om een tekst of presentatie aantrekkelijker te maken) en 'ongepast' (voor beleidsvorming en persoonsbeoordelingen) gebruik en rijkt ten slotte tips aan voor het formuleren van goede 'prompts'. Het 'Playbook AI' vertrekt vanuit dezelfde grote lijnen, maar richt zich op andere overheden in Vlaanderen en wil hen een kapstok geven voor een stappenplan om AI te integreren in hun organisatie met oog op de voordelen maar ook voor de valkuilen (Digitaal Vlaanderen, 2025; Digitaal Vlaanderen, 2025).

2.3 De rol van het Dir-CP-Ops in crisisbeheer

Voor dit onderdeel baseren we ons op het 'Handboek CRI 3 Dir-CP-Ops', opgemaakt door het Federaal Kenniscentrum voor Civiele Veiligheid. De Directeur van de Commandopost Operaties (Dir-CP-Ops) speelt een centrale rol in het Belgische crisisbeheer. Hij is verantwoordelijk voor de multidisciplinaire operationele coördinatie op het terrein tijdens een noodsituatie. Deze functie wordt geactiveerd wanneer een noodsituatie een gecoördineerde, multidisciplinaire aanpak vereist. De Dir-CP-Ops leidt de CP-Ops, de operationele commandopost waar de directeurs van de betrokken disciplines samenkomen en is het scharnier tussen de operationele en de beleidscoördinatie. Hij of zij mag deze functie niet combineren met die van operationeel directeur, beleidsdirecteur of directeur van een monodisciplinaire commandopost, omwille van de nood aan een onafhankelijke en multidisciplinaire 'ontkleurde' blik (Koninklijk Besluit betreffende de noodplanning en beheer van noodsituaties, 2019) (Ministeriële omzendbrief betreffende het koninklijk besluit van 22 mei 2019 betreffende de noodplanning en het beheer van noodsituaties, 2024).

De taken van de Dir-CP-Ops zijn veelzijdig en cruciaal voor een efficiënt crisisbeheer. Hij organiseert de CP-Ops, leidt de vergaderingen en zorgt voor een gestructureerde samenwerking tussen de disciplines. Meer nog; hij moet hun gezamenlijk en interactief denkproces stimuleren zonder te verzanden in een chaotische praatbarak. Daarbij centraliseert hij informatie om een duidelijk beeld van de situatie te krijgen, stelt prioriteiten vast en neemt operationele beslissingen in overleg met de andere leden van de CP-Ops. Hij houdt het overzicht over de beschikbare en ingezette middelen en kent de noden van de verschillende disciplines. Bovendien moet hij anticiperen op mogelijke escalaties van de te bestrijden en beheersen ramp; bovendien moet hij de andere leden van de CP-Ops ertoe aanzetten om tot in consensus gedragen oplossingen te komen.

De Dir-CP-Ops evalueert samen met de andere leden van de CP-Ops de risico's voor het personeel van de interventiediensten en stelt, indien nodig, op basis van advies van experts, beschermingsmaatregelen voor. Hij kan ook specifieke adviseurs of experts oproepen, al dan niet via de noodcentrale 112. (Federaal Kenniscentrum voor de Civiele Veiligheid, Editie 2024).

De Dir-CP-Ops zorgt voor een duidelijke zonering van het interventieterrein. Het snel bepalen van een PEB (Punt Eerste Bestemming) voor versterkingen, perimeters (in eerste instantie een reflexperimeter die later verfijnd wordt in een uitsluitings-, isolatie- en ontradingsperimeter), de nood aan opschaling, de locatie van de CP-Ops en de aanvraag van een 'blokindeks' voor de onderlinge radiocommunicatie van de hulpdiensten van de verschillende disciplines zijn cruciaal. Dit doet hij aan de hand van de **POPE**-methode op het motorkapoverleg (MKO): **P**unt Eerste Bestemming bepalen, **O**pschaling overwegen, **P**erimeter bepalen, **E**lkaar vinden via de radioposten en in de CP-Ops. Hij bepaalt de toegangsmodaliteiten tot de verschillende zones en verzorgt (samen met de noodcentrale 112 en de secretaris van de CP-Ops) een visuele weergave van het terrein via het nationaal veiligheidsportaal Paragon (Federaal Kenniscentrum voor de Civiele Veiligheid, Editie 2024).

Naast de POPE-methode heeft de Dir-CP-Ops nog het IBOBBO-vergadermodel en de FAN-methode als essentiële tools om zijn complexe taak tot een goed einde te brengen (Federaal Kenniscentrum voor de Civiele Veiligheid, Editie 2024).

Het **IBOBBO**-model is een beslissingsondersteunend proces dat bestaat uit: **I**nformatiegaring, **B**eeldvorming, **O**ordeelvorming, **B**esluitvorming, **B**evelvoering en **O**pvolging. Dit model helpt om in complexe, onzekere en tijdsdrukgevoelige situaties gestructureerd te handelen (Bruelemans, Bruggemans, & Van Mechelen, 2015).

De Dir-CP-Ops faciliteert het overleg, structureert informatie via tools zoals het statusbord met **FAN**-opdeling en zorgt zo voor een gedeeld beeld van de feitelijke situatie, de lopende actie(s) en de openstaande noden. De FAN-methode staat dus voor:

- **Feiten:** Wat is er objectief vastgesteld?
- **Acties:** Welke acties zijn ondernomen of gepland?
- **Noden:** Wat is er nog nodig om de situatie onder controle te krijgen?

De FAN-methode vormt de kern van het statusbord in de CP-Ops. Ze helpt om informatie gestructureerd te verzamelen, te analyseren en te communiceren. Door deze methode toe te passen, kan de Dir-CP-Ops (en kunnen bij uitbreiding de monodisciplinaire directeurs) snel een overzicht krijgen van de situatie, prioriteiten stellen en gericht middelen inzetten. FAN ondersteunt ook de ontwikkeling van collectieve intelligentie binnen de CP-Ops, doordat alle disciplines hun input op een uniforme manier aanleveren. Een goed ingevuld FAN-bord bevordert de samenwerking, verhoogt de transparantie en maakt het mogelijk om snel en adequaat te reageren op veranderende omstandigheden. Ondersteund door de FAN-methode nemen de leden van de CP-Ops in consensus beslissingen (Federaal Kenniscentrum voor de Civiele Veiligheid, Editie 2024).

Verder rapporteert de Dir-CP-Ops aan de bevoegde overheid over de uitvoering van de genomen beslissingen, adviseert hij over specifieke noden en geeft hij de bevoegde overheden advies op de te nemen beleidsbeslissingen. Ook de overgang naar de nazorgfase en het herstelproces behoort tot zijn of haar verantwoordelijkheden, in overleg met de bevoegde overheid. Bij het beëindigen van de operationele coördinatie organiseert de Dir-CP-Ops een korte debriefing, de zogenaamde debriefing à chaud, om eerste indrukken te laten ventileren en eerste feedback te verzamelen. Later kan hij betrokken worden bij de diepgaandere RETEX-

evaluatie (Retour d'Expérience), die gericht is op leren uit ervaringen (Federaal Kenniscentrum voor de Civiele Veiligheid, Editie 2024).

Het verbaast dus niet dat de Dir-CP-Ops stressbestendig moet zijn en moet beschikken over sterke leiderschapskwaliteiten. Hij of zij is weliswaar geen hiërarchische leider van de andere directeurs van de verschillende disciplines, maar een facilitator die de collectieve intelligentie van het team activeert en benut. Dit vereist het vermogen om snel een team te vormen, conflicten te hanteren, empathisch te communiceren en feedback te geven. De opleiding tot Dir-CP-Ops besteedt daarom veel aandacht aan zelfkennis, motivatie, communicatie en teamdynamiek. De Dir-CP-Ops moet zich bewust zijn van zijn of haar eigen sterktes en valkuilen, en in staat zijn om zich te “ontkleuren” van de eigen discipline om een neutrale, transdisciplinaire rol op te nemen (Federaal Kenniscentrum voor de Civiele Veiligheid, Editie 2024).

2.4 Conclusies uit de literatuur

Samenvattend wordt AI in de literatuur (beleidsdocumenten en artikelen over AI in noodplanning) veelal gedefinieerd als de simulatie van menselijke intelligentie door computersystemen die voornamelijk veel sneller een grote hoeveelheid aan gegevens op eenzelfde manier kunnen blijven verwerken en niet beïnvloed zijn door context, emoties en vermoeidheid. AI stelt ons in staat om snel en grootschalig gegevens te analyseren en voorspellende modellen te ontwikkelen. Door automatisering van monitoring en analyse kunnen hulpdiensten zich richten op kritieke taken. AI ondersteunt ook herstelprocessen en biedt inzicht in menselijke gedragsreacties zoals angst of paniek door snelle scanning van sociale media en open bronnen. In die zin bevordert AI de bewustwording van de (gepercipieerde) ernst van de crisissituatie, faciliteert het de samenwerking tussen de juiste actoren en helpt het de effectieve communicatie. Maar AI heeft ook vele nadelen. Zo is AI is sterk afhankelijk van de kwaliteit van de gegevens. Vertekende of onvolledige data kunnen leiden tot foutieve of beperkte voorspellingen. Technische beperkingen zoals de betrouwbaarheid van algoritmen, beschikbaarheid van realtime data en compatibiliteit met bestaande systemen vormen eveneens uitdagingen. AI-systemen vereisen menselijke supervisie en roepen vragen op over privacy en ethiek. De implementatie is kostelijk en veel tools zijn niet openbaar toegankelijk, wat de transparantie belemmert. Vervolgens mist AI menselijke nuance, empathie en ethisch beoordelingsvermogen. Daarenboven kan overafhankelijkheid van AI de menselijke competenties ondermijnen. Tot slot zijn er ethische bezorgdheden rond privacy, surveillance en besluitvorming.

We kunnen concluderen dat voor verantwoord gebruik van AI de gevonden literatuur aangeeft dat het essentieel is om AI-systemen te trainen met oog op het te bereiken doel, hybride technieken te gebruiken en gebruiksvriendelijke systemen te ontwerpen die men vervolgens integreert in bestaande systemen. Menselijke supervisie blijft cruciaal, net als interdisciplinaire samenwerking tussen AI-experts, beleidsmakers en professionals uit het veld.

Bij de analyse van de academische literatuur rond het gebruik van AI, zien we AI voornamelijk in de preventieve en proactieve fase van rampenmanagement, zoals voor monitoring en voorspellingen van natuurrisico's of machinale risico's. AI gebruiken in de fase van acuut crisisbeheer en de CP-Ops in het bijzonder staat nog niet uitvoerig beschreven in wetenschappelijke artikelen. Het verkennen van rampgebieden met drones, robots en AI, het blussen met AI-gestuurde robots, het detecteren van het (foutieve) beeld over de ramp bij de bevolking (op social media en open bronnen) en het genereren van (vertaalde)

crisiscommunicatieberichten zijn de voornaamste bestaande toepassingen van AI in de acute crisisbeheersfase.

AI biedt veel voordelen voor crisiscommunicatie, maar moet zorgvuldig worden toegepast. Het kan communicatie verbeteren, informatie sneller analyseren en helpen bij de voorbereiding op noodsituaties. Toch blijven menselijke controle en kritische evaluatie essentieel om fouten, privacy risico's en ethische dilemma's te voorkomen.

Met deze conclusie gingen we met weinig verwachtingen aan de slag met AI tijdens de oefeningen voor de Dir-CP-Ops tijdens de CRI3-opleiding.

3. Onderzoeksvraag

De onderzoeksvraag van deze paper luidt: *Hoe kan generatieve artificiële intelligentie (AI) de Directeur Commandopost Operaties (Dir-CP-Ops) ondersteunen tijdens crisisbeheer?*

Op basis van de inzichten uit de literatuur kozen we ervoor om bovenstaande onderzoeksvraag voldoende te vernauwen.

We kozen specifiek om de vraag te vernauwen naar '**tijdens crisisbeheer**'. Het artikel met het interview van Berx, Lavaux en Schmitz gaf ons namelijk mee dat hoewel ook binnen het domein van rampenmanagement de belangstelling voor AI-toepassingen groeit, het gebruik ervan in operationele crisissituaties, en meer bepaald binnen de Commandopost Operaties (CP-Ops), voorlopig beperkt is. Berx en collega's stellen dat in de praktijk AI vandaag vooral ingezet wordt voor administratieve taken zoals het opstellen van persberichten, terwijl het potentieel voor besluitvorming en informatieverwerking veel verder reikt (Berx, Lavaux, & Schmitz, 2024).

Daarnaast bekijken we enkel hoe AI gebruikt kan worden door de **rol van Dir-CP-Ops**. De keuze voor één rol, vereenvoudigt onze methodologische aanpak. Daarbij kiezen we voor de meest centrale rol binnen de governance-organisatie van crisisbeheer in België. De Dir-CP-Ops staat in voor de multidisciplinaire coördinatie op het terrein, onder hoge tijdsdruk en met vaak onvolledige informatie. In die context kan AI mogelijk ondersteuning bieden bij het structureren van informatie, het analyseren van data, het formuleren van beslissingen en het anticiperen op escalaties.

Om vervolgens de '**hoe**' meer gericht te kunnen onderzoeken, stelden we vier bijkomende subonderzoeksvragen op:

1. Op welke manier kan AI de Dir-CP-Ops ondersteunen bij het analyseren van informatie, het structureren van overleg en het nemen van beslissingen?
2. Welke risico's en beperkingen zijn verbonden aan het gebruik van AI in deze context?
3. Hoe verhoudt de inzet van AI zich tot de menselijke co-creatie, intuïtie en samenwerking binnen de CP-Ops?
4. Welke kenmerken maken een prompt effectief in het genereren van bruikbare en betrouwbare AI-output voor de CP-Ops?

4. Methodologie: Testcasus AI in de CP-Ops

4.1 Keuze achter methodologie

‘Je kan pas bevragen wat eerst beleefd is.’ We kozen er bewust voor om géén survey op te nemen in dit werk. De reden is eenvoudig: het officieel gebruik van artificiële intelligentie door Dir-CP-Ops is vandaag nog quasi onbestaande. Zelfs het occasioneel gebruik op eigen initiatief blijft beperkt. Dat werd duidelijk tijdens module 6 van het PGRM, waar Bart Bruelemans de groep bevroeg via een handopsteking. De respons was illustratief: AI wordt hoogstens sporadisch ingezet, en dan vooral bij het opstellen van persberichten in het kader van crisiscommunicatie.

Een survey heeft pas zin wanneer je een voldoende grote groep doorwinterde gebruikers kan bevragen. Anders verzamel je verwachtingen in plaats van ervaringen. De tijd voor een bevraging komt nog wel. Zodra AI structureel wordt geïntegreerd in de opleiding CRI3 en in module 6 van het PGRM, kan een volgende lichting studenten deze oefening alsnog opnemen. Voor deze paper kozen wij, als geattesteerd Dir-CP-Ops, voor een andere aanpak: we zetten een testcasus op als mini-veldexperiment. Geen theorie, maar praktijk. Geen vragenlijst, maar ervaring. We wilden zelf ondervinden wat generatieve AI, meer bepaald M365 Copilot, kan betekenen, waar de drempels liggen, en hoe we die in de toekomst kunnen counteren.

De keuze voor de methodologie, onderbouwen we aan de hand van de opdeling van Saunders. Saunders definieert vier onderzoeksfilosofieën of -typologieën: pragmatisme, de positivistische methodologie, de sociaal constructivistische methodologie en kritisch realisme (Saunders, Lewis, & Thornhill, 2012).

Aangezien noodsituaties sociale constructies zijn waarin sociale feiten een belangrijke rol spelen, lijkt een uitsluitend positivistische methodologie niet gepast voor de onderzoeksvraag. De positivistische methodologie betreft het deductief testen van causale hypothesen omtrent de oorzaak-gevolgrelaties tussen variabelen. We denken hierbij aan bijvoorbeeld aan statistische analyses. Bij de categorie kritisch realisme ligt de nadruk op het onderzoeken van zowel objectieve als subjectieve interpretaties. Een gekende methodiek onder het kritische realisme zijn de vergelijkende studies. Ook deze methodiek is deductief: starten vanuit de theorie om deze vervolgens te testen aan de hand van waarnemingen. Gezien het eerder onontgonnen onderwerp, lijkt ook deze methodiek minder geschikt. De *sociaal constructivistische typologie* omhelst de kwalitatieve onderzoeksmethoden en staat gekend voor de *inductieve benadering: vanuit specifieke waarnemingen generaliseren*. Deze categorie reikt van interviews en focusgroepen tot case studies. Pragmatisme combineert het kritisch realisme met het sociaal constructivistische. (Saunders, Lewis, & Thornhill, 2012)

Rekening houdende met de beperkte tijdsspanne en de beperkte ervaring van het veld in deze probleemstelling, kozen we voor een *kwalitatieve casestudie* om na te gaan hoe effectief AI is in het ondersteunen van een CP-Ops in echte crisisscenario's. Deze aanpak sluit vervolgens aan bij de sociaal constructivistische onderzoeksfilosofie.

De testcasus of het mini-veldexperiment werd voorbereid aan de hand van verkennende gesprekken met de contactpersoon voor de werkgroep AI van het nationaal crisiscentrum (NCCN; nationaal crisiscentrum/centre de crise national). Tijdens deze informatieve gesprekken met Katuska Castillo Cortes (projectmedewerker bij de directie ‘communicatie’ van het NCCN) hebben we getracht om de stand van zaken van AI-gebruik binnen crisisbeheer te weten te komen. Het NCCN startte toen net een werkgroep op die in een opstartvergadering

voor het eerst samenkwam. Men gaf wel een powerpoint-presentatie over het gebruik van AI in crisiscommunicatie, met daarin de voor- en nadelen ervan volgens de directie ‘communicatie’ van het NCCN. Deze gesprekken vonden in het najaar van 2024 plaats.

De opleiding ‘CRI3 Dir-CP-Ops’ bood de juiste opportuniteit voor de casestudie: door de vele table top-oefeningen die er gedaan worden, interpreteren we deze opleiding als een mini-laboratorium. Tijdens een concrete casus van de opleiding, stelden we vragen aan AI. Daarna vergeleken we de verkregen AI-antwoorden met de beslissingen en oplossingen die de deelnemers aan de table top-oefeningen op menselijk wijze bekomen. Deze casestudie vond plaats in het voorjaar van 2025, toen de opleiding Dir-CP-Ops opnieuw werd georganiseerd en gebeurde in het bijzijn van de twee promotoren van deze paper.

Bij dit onderzoeksontwerp hielden we ook rekening met de beschikbare middelen, alsook de meerwaarde voor de betrokken partijen. Enerzijds zien we de deelname aan de Dir-CP-Ops opleiding door de onderzoekende observator als financieel en praktisch haalbaar. Voor de Dir-CP-Ops zijn er geen kosten verbonden aan de deelname van de observator.

4.2 Context en opzet van het mini-veldeperiment

Tijdens onze eigen opleiding tot Dir-CP-Ops (2024) kwam de vraag bij ons op of artificiële intelligentie (AI) ons in deze rol op een betrouwbare en zinvolle manier kon ondersteunen. Geïnspireerd door het principekader en de richtlijnen van het Vlaams AI-expertisecentrum, besloten we een praktijkgericht mini-veldeperiment op te zetten. We kozen bewust voor M365 Copilot, aangezien deze tool door de Vlaamse overheid wordt gepromoot binnen haar digitale werkomgeving. Het expertisecentrum moedigt ambtenaren aan om AI al doende te verkennen, met behulp van duidelijke Vlaamse richtlijnen voor veilig en ethisch gebruik.

We gingen in mei 2025 tijdens de table top-oefeningen bij opleidingsdagen binnen CRI3 in de rol van (in 2024 reeds geattesteerde) Dir-CP-Ops aan de slag met Copilot en stelden tijdens het MKO, het eerste en het tweede overleg de vragen die wij als geattesteerd Dir-CP-Ops aangeleerd kregen. Vervolgens bekeken we of Copilot überhaupt een antwoord gaf en, indien dat het geval was, of die antwoorden ons logisch en valabel leken.

Het doel was om te onderzoeken of Copilot me in de rol van Dir-CP-Ops kon ondersteunen bij het uitvoeren van diens taken, zoals het bepalen van een reflexperimeter, het opstellen van een FAN-bord en het inschatten van escalaties. In eerste instantie liepen we tegen beperkingen aan: Copilot begreep de context niet, gaf foutieve interpretaties van afkortingen zoals POPE en FAN, en kon geen relevante output genereren.

Daarop besloten we Copilot te trainen. We laadden de relevante wetgeving: Koninklijk Besluit (2019), Koninklijk Besluit (2026) en de Ministeriële omzendbrief (2024) op. Vervolgens gaven we de opleidingsdocumenten uit het Handboek CRI 3, één voor één in, en gaven expliciet de instructie dat deze documenten dienden als contextuele basis. Pas toen we onze vragen afzonderlijk en helder formuleerde, begon Copilot bruikbare antwoorden te geven. We merkten dat de kwaliteit van de output sterk afhankelijk was van de precisie van onze prompts en de mate waarin we de context verduidelijkten.

4.3 Beschrijving van de testcase “oefening Belfort”⁷

Voor het mini-veldexperiment verkozen we een realistisch en complex scenario dat zich afspeelde op de Grote Markt van Aalst tijdens het carnavalsweekend. Het uitgangspunt was een explosie aan een frietkraam van de firma Delforge, vlakbij het bekende standbeeld van Dirk Martens, lokaal beter gekend als ‘De Zwette Maan’. De explosie veroorzaakte aanzienlijke schade aan de omliggende kramen en gebouwen, waarbij vensters uit hun sponningen sprongen en paniek uitbrak onder het aanwezige publiek. De situatie werd verergerd door de dichte mensenmassa die zich verzameld had voor de carnavalsstoet, wat leidde tot een chaotische en ongecontroleerde evacuatie.

We namen in deze oefening de rol op van Dir-CP-Ops en besloten M365 Copilot in te schakelen als digitale assistent. Het doel was om te testen of Copilot de Dir-CP-Ops kon ondersteunen bij het uitvoeren van diens kernverantwoordelijkheden: het bepalen van de POPE (Punt Eerste Bestemming, Opschaling, Perimeter, Elkaar vinden), het structureren van de overlegmomenten via de FAN-methodiek (Feiten, Acties, Noden), en het inschatten van escalaties en noodzakelijke maatregelen.

We startten met het trainen van Copilot door relevante wetgeving en opleidingsdocumenten te uploaden, waaronder het Koninklijk Besluit van 22 mei 2019, het Koninklijk Besluit van 26 april 2024 en de Ministeriële Omzendbrief van 14 mei 2024. Vervolgens gaven we Copilot de opdracht om de POPE te bepalen. Copilot stelde een reflexperimeter voor rond de Grote Markt, een CP-Ops-locatie op de hoek met de Kattestraat, en een PEB op de parking van het Administratief Centrum aan de Werf. Hoewel Copilot geen kaart kon genereren, was de verbale situering correct en bruikbaar.

Daarna schakelden we over naar het eerste overlegmoment. We vroegen Copilot om een FAN-bord op te stellen op basis van de informatie van de verschillende directeurs. Copilot verwerkte de input van de Dir-BW (directeur van de hulpverleningszone), Dir-Med (directeur medische, sanitaire en psychosociale hulpverlening) en Dir-Pol (directeur politie) en structureerde deze in een overzichtelijke tabel. De feiten omvatten onder meer de aanwezigheid van 2 overledenen, 3 T1-, 5 T2- en 10 T3-slachtoffers, waaronder ook vrijwilligers van het Rode Kruis. De acties betroffen onder andere het blussen van verhitte olie, het evacueren van slachtoffers, het opzetten van medische posten en het afzetten van de Grote Markt. De noden die Copilot identificeerde, waren onder meer extra blusmateriaal, bijkomende manschappen, veilige doorgangen en versterking van de medische capaciteit.

Tijdens het tweede overleg vroegen we Copilot om de situatie te actualiseren. De balans was intussen opgelopen tot 3 overledenen, 12 T1-, 18 T2- en 37 T3-slachtoffers, waaronder 8 kinderen. De ziekenhuizen in Aalst waren verzadigd, wat de nood aan afvoercapaciteit verhoogde. Copilot adviseerde om extra middelen in te zetten, de stabiliteit van het Belfort te laten controleren door een expert en de carnavalswagens te verwijderen om de doorgang vrij te maken. Ook de communicatie met de pers en de burgemeester werd als aandachtspunt benoemd.

We vroegen Copilot expliciet om mogelijke escalaties te voorspellen. De tool wees op vijf potentiële dreigingen: instorting van het Belfort, overbelasting van ziekenhuizen, verkeersopstoppingen door carnavalswagens, negatieve berichtgeving in de pers, en onduidelijkheid over het al dan niet voortzetten van de carnavalseditie. Voor elk van deze dreigingen formuleerde Copilot concrete maatregelen, zoals het mobiliseren van extra

⁷ De oefening ‘Belfort’ werd bedacht door Michel Van Geert.

medische teams, het organiseren van persconferenties en het snel nemen van beleidsbeslissingen.

Tot slot vroegen we Copilot om een RETEX-debriefing te genereren. Deze samenvatting was helder en gestructureerd, en benoemde zowel de sterke punten van de respons als de verbeterpunten. Zo werd gewezen op het belang van duidelijke communicatiekanalen, een vooraf uitgewerkt afvoerplan, en het tijdig inschakelen van technische experts. Ook de nood aan proactieve communicatie met de pers en het publiek werd benadrukt.

Deze oefening toonde aan dat Copilot, mits goed getraind en aangestuurd, een waardevolle ondersteuning kan bieden aan de Dir-CP-Ops. Copilot verraste me positief. De tool gaf gestructureerde en relevante antwoorden, stelde logische prioriteiten en formuleerde heldere aanbevelingen voor opschaling. Het FAN-bord werd correct opgebouwd, en Copilot gaf suggesties voor het omgaan met dreigingen zoals instabiliteit van het Belfort, overbelasting van ziekenhuizen en negatieve persaandacht.

De tool hielp me sneller informatie te structureren, scenario's te analyseren en beslissingen te onderbouwen. Toch botsten we op beperkingen. Copilot kon geen kaarten genereren met ingetekende perimeters, en de output bleef afhankelijk van mijn input. De tool stelde geen kritische vragen en toonde geen initiatief tot tegenspraak. We merkten dat AI vooral sterk is in het ordenen van informatie en het geven van suggesties, maar niet in het sturen van het overleg of het aanvoelen van groepsdynamiek. De menselijke supervisie bleef essentieel. AI is dus een waardevolle ondersteuning voor de Dir-CP-Ops, vooral bij het structureren van informatie en het voorbereiden van besluitvorming. Maar, het blijft een hulpmiddel; geen vervanger van menselijke besluitvorming. We raden dan ook aan om AI te integreren in de opleiding en het oefenprogramma van CP-Ops, mits voldoende training en bewustwording van de beperkingen.

5. Antwoord op de onderzoeksvragen

Na studie van het beleidskader, de literatuur en de praktijkgerichte testcasus tijdens de CRI3-opleiding, werd het tijd om de centrale onderzoeksvraag en de vier deelvragen scherp te beantwoorden. Niet vanuit abstracte modellen of theoretische veronderstellingen, maar vanuit de concrete ervaring als geattesteerd Dir-CP-Ops in de testomgeving, gewapend met Copilot als digitale assistent. De antwoorden die volgen zijn geen absolute waarheden, maar reflecties op basis van wat we hebben gezien, getest en ervaren. Ze zijn bedoeld om het debat te voeden, niet om het te sluiten. Het gebruik van AI in crisisbeheer staat, volgens deze paper, nog maar aan een beginnende verkenning van wat mogelijk is. We moeten dus de juiste vragen stellen, de juiste context bieden en daarbij de menselijke factor nooit uit het oog verliezen.

5.1 Hoofdvraag

Hoe kan generatieve artificiële intelligentie (AI) de Directeur Commandopost Operaties (Dir-CP-Ops) ondersteunen tijdens crisisbeheer?

Generatieve AI, zoals Microsoft Copilot, kan de Dir-CP-Ops ondersteunen als een krachtige assistent bij het structureren van informatie, het analyseren van input van de disciplines, het voorbereiden van overlegmomenten en het formuleren van beslissingsvoorstellen. De testcasus “Belfort” toonde aan dat AI, mits goed getraind en aangestuurd, in staat is om relevante output te genereren op basis van de POPE- en FAN-methodiek. AI kan bovendien bijdragen aan het

sneller opstellen van statusborden, het genereren van kernboodschappen en het voorbereiden van RETEX-debriefings.

Tegelijkertijd zijn er duidelijke beperkingen. De effectiviteit van AI is bovendien sterk afhankelijk van de kwaliteit van de prompts: vage of samengestelde vragen leiden tot onbruikbare of foutieve output. AI is dus geen actor, maar een instrument dat enkel tot zijn recht komt binnen een hybride model waarin menselijke expertise centraal blijft.

5.2 Deelvraag 1

Op welke manier kan AI de Dir-CP-Ops ondersteunen bij het analyseren van informatie, het structureren van overleg en het nemen van beslissingen?

‘AI is geen toverstaf, maar wel een hefboom.’ Wat AI vooral mogelijk maakt, is het creëren van mentale ruimte. Door repetitieve en tijdsintensieve taken, zoals het structureren van input, het filteren van irrelevante informatie of het voorbereiden van overlegdocumenten, te automatiseren, kan de Dir-CP-Ops zich focussen op wat er echt toe doet: het interpreteren van signalen, het aanvoelen van dynamieken en het maken van tactische keuzes en strategische adviezen onder druk. In een context waar tijd schaars is en informatie overvloedig, wordt AI een digitale assistent: discreet, snel, onvermoeibaar en altijd beschikbaar. Het is echter geen vervanging van leiderschap, maar een versterking ervan. ‘Technologie zonder visie is blind, visie zonder technologie is traag.’

AI kan:

- informatie ordenen volgens de FAN-structuur (Feiten, Acties, Noden);
- voorstellen doen voor POPE-beslissingen tijdens het motorkapoverleg;
- escalaties voorspellen en suggesties formuleren voor maatregelen;
- kernboodschappen genereren voor communicatie;
- RETEX-debriefings structureren.

In de testcasus bleek AI bijzonder efficiënt in het verwerken van input van de verschillende disciplines en het omzetten daarvan in overzichtelijke tabellen. Dit verhoogt de snelheid en consistentie van de besluitvorming, vooral in de beginfase van een incident.

5.3 Deelvraag 2

Welke risico's en beperkingen zijn verbonden aan het gebruik van AI in deze context?

‘Een kompas zonder kaart wijst wel de richting, maar niet altijd de juiste.’ AI is krachtig, maar niet onfeilbaar. Het grootste risico schuilt niet in wat AI doet, maar in wat men denkt dat het kan. De verleiding om digitale output als waarheid te beschouwen is reëel, zeker onder tijdsdruk. Maar AI kent geen context, voelt geen nuance en mist het moreel kompas dat leiderschap vereist. Het kan geen spanningen aanvoelen, geen gezichtsuitdrukking lezen, geen stiltes interpreteren, geen teamdynamiek sturen. AI kent geen buikgevoel, geen ervaring, geen intuïtie. We kunnen dan ook concluderen dat AI een nuttige aanvulling is, maar geen vervanging voor menselijke besluitvorming binnen de CP-Ops.

Daarom is menselijke supervisie geen optie, maar een vereiste. De Dir-CP-Ops blijft eindverantwoordelijke, ook wanneer technologie mee aan tafel zit. AI mag ondersteunen, maar nooit beslissen. Het is een instrument, geen actor. En zoals elk instrument: nuttig in bekwame handen, gevaarlijk in roekeloze.

De belangrijkste risico's zijn:

- Hallucinaties: AI genereert soms foutieve of verzonden informatie.
- Contextblindheid: zonder duidelijke instructies begrijpt AI de situatie niet.
- Gebrek aan kritische reflectie: AI stelt geen tegenvragen en corrigeert zichzelf niet.
- Beperkte visuele output: Copilot kan geen kaarten genereren met ingetekende perimeters.
- Afhankelijkheid van inputkwaliteit: de output is slechts zo goed als de prompt.
- Daarnaast is AI niet in staat om onderhuidse spanningen te detecteren, teamdynamiek te sturen of leiderschap op te nemen. Het gebruik van AI vereist dus voortdurende menselijke supervisie én validatie.

5.4 Deelvraag 3

Hoe verhoudt de inzet van AI zich tot de menselijke co-creatie, intuïtie en samenwerking binnen de CP-Ops?

‘Samenwerken is geen rekensom, maar een ritme.’ De kracht van de CP-Ops schuilt niet in het afvinken van taken, maar in het afstemmen van mensen. In de hectiek van een multidisciplinaire coördinatie is het niet de data die het verschil maakt, maar de duiding. AI kan ondersteunen bij het structureren van informatie, maar het voelt geen spanningen, hoort geen ondertonen, en ziet geen blik van twijfel of vertrouwen. Co-creatie is meer dan samenwerking; het is het samenspel van ervaring, intuïtie en relationeel leiderschap. ‘AI kan een vergadering voorbereiden, maar geen vertrouwen opbouwen.’ Daarom moet AI ingebed worden in een model dat menselijke interactie niet marginaliseert, maar versterkt. Technologie mag het ritme ondersteunen, maar de maat wordt nog altijd door mensen geslagen.

AI kan het menselijke denkproces ondersteunen, maar niet vervangen. De kracht van de CP-Ops ligt in de co-creatie tussen disciplines, het aanvoelen van groepsdynamiek, het herkennen van non-verbale signalen en het omgaan met onzekerheid. AI mist deze sociale en emotionele intelligentie. Het kan geen team vormen, geen leiderschap opnemen en geen ethisch oordeel vellen.

AI is dus een waardevolle assistent, maar geen vervanger. Het gebruik ervan moet ingebed worden in een hybride model waarin AI de menselijke besluitvorming versterkt, maar niet overneemt. Zoals in de paper treffend wordt gesteld: AI is geen vluchtige passage, maar evenmin een droomhuwelijk. Het is eerder een waardevolle assistent, gelijkaardig aan een AED of GPS: nuttig, maar enkel in handen van mensen die weten wat ze doen.

5.5 Deelvraag 4

Welke kenmerken maken een prompt effectief in het genereren van bruikbare en betrouwbare AI-output voor de CP-Ops?

‘Een goede vraag is het halve antwoord.’ De kwaliteit van de output begint bij de precisie van de input. In de context van CP-Ops betekent dit dat een prompt niet vrijblijvend mag zijn. Ze moet richting geven, kader scheppen en doelgericht zijn. Een vage vraag leidt tot vage antwoorden; en in een crisissituatie is vaagheid een luxe die we ons niet kunnen permitteren. Er moeten concrete acties ondernomen worden. ‘Wie scherp vraagt, krijgt scherp zicht.’ Daarom is het formuleren van een effectieve prompt een vorm van operationeel denken op zich. Het vereist inzicht in de situatie, kennis van de betrokken actoren en een helder beeld van het

gewenste resultaat. In die zin is een prompt schrijven eerder engineering en niet louter een technische vaardigheid. Onze promptchecklist die uit de testcasus voortkwam, fungeert dan ook als een soort mentale checklist voor de Dir-CP-Ops: een leidraad om AI niet zomaar te gebruiken, maar doelgericht in te zetten als versterker van het besluitvormingsproces.

Effectieve prompts zijn:

- Contextspecifiek: ze verwijzen naar locatie, tijdstip, disciplines en incidenttype.
- Eenduidig en afgebakend: één vraag per prompt verhoogt de precisie.
- Actiegericht: prompts met een duidelijke opdracht (“stel een FAN-bord op”) leveren concretere resultaten.
- Onderbouwd met relevante documenten: AI moet vooraf getraind zijn met wetgeving, opleidingsmateriaal en scenario’s.

5.6 Van een analyse naar een toepasbare promptchecklist voor Dir-CP-Ops

De inzet van generatieve AI (zoals M365 Copilot) biedt wel degelijk nieuwe mogelijkheden voor ondersteuning van de Dir-CP-Ops voor het structureren van overlegmomenten, het analyseren en ordenen van informatie, het anticiperen op escalaties en het ondersteunen van besluitvorming binnen de CP-Ops, maar vraagt om een doordacht gebruik ervan om de valkuilen van AI-gebruik te counteren.

In het ontwikkelen van een checklist voor het verantwoord gebruik van generatieve artificiële intelligentie binnen crisisbeheer, hebben we ons laten inspireren door het boek ‘The Checklist Manifesto’ van Atul Gawande (2010). Zijn werk is geen pleidooi voor bureaucratische overcontrole, maar een krachtig betoog voor nederige precisie. In een wereld waarin complexiteit de regel is en fouten zelden voortkomen uit onwetendheid maar des te vaker uit verstrooidheid of tijdsdruk, biedt de checklist een eenvoudig maar doeltreffend antwoord: structuur als vorm van leiderschap (Gawande, 2010).

Gawande (2010) toont aan hoe zelfs hoogopgeleide professionals (chirurgen, piloten, ingenieurs) baat hebben bij een goed ontworpen checklist. Niet omdat ze onbekwaam zijn, maar omdat ze menselijk zijn. De checklist fungeert als een cognitief vangnet: “Checklists turn out to be a kind of cognitive net. They catch mental flaws inherent in all of us.” Checklists blijken dus een soort cognitief vangnet te zijn. Ze vangen denkfouten op die ons allemaal eigen zijn.

Gawande (2010) vertrekt vanuit een fundamentele vraag wat het betekent om een professional te zijn. In elk beroep waarvoor een opleiding vereist is, bestaat er een impliciete of expliciete definitie van professionaliteit. Die definities verschillen in vorm, maar delen vier kernverwachtingen:

1. onbaatzuchtigheid (of het vermogen om de belangen van wie op ons rekt boven die van onszelf te plaatsen);
2. vakkundigheid (of het streven naar uitmuntendheid in kennis en kunde);
3. betrouwbaarheid (of het plichtsbewust en verantwoordelijk uitvoeren van onze taken);
4. en in de luchtvaart, zo stelt Gawanda (2010), en bij uitbreiding in elke context waar fouten levens kosten, komt daar een vierde verwachting bij: discipline.

En net daar wringt het schoentje. Want, zoals Gawande scherp stelt: “Discipline is hard, harder than trustworthiness and skill and perhaps even than selflessness.” Of dus, discipline is moeilijk, moeilijker dan betrouwbaarheid, vakkbekwaamheid en misschien zelfs dan onbaatzuchtigheid (Gawande, 2010). Wij zijn van nature inconsequente wezens. We maken fouten. We zijn gevoelig voor afleiding, voor gemak, voor verleiding. We zijn niet gemaakt

voor discipline; we zijn gemaakt voor prikkels, voor nieuwigheid. Discipline is geen aangeboren talent, maar een verworven vaardigheid. Iets waaraan we moeten werken. In die context is de checklist geen beperking, maar een bevrijding. Ze helpt ons om onze menselijke beperkingen te compenseren. Ze biedt houvast in het omgaan met complexiteit, met onzekerheid, met het onverwachte. En dat is precies waarin, volgens deze paper, het gevaar van het blind gebruik van generatieve AI, hoe krachtig ook, schuilt: het geeft een vals gevoel van controle, rust en zekerheid; wat resulteert in hoogmoedigheid. Technologie kan veel: rekenen, opslaan, verwerken en voorspellen. Maar ze kan niet omgaan met het onverwachte. Ze voegt zelfs complexiteit toe aan de systemen waarop we vertrouwen: het verzint gegevens bij om toch maar een goed ogend antwoord te genereren zonder daar kritisch naar te kijken. Generatieve AI dwingt ons, zo blijkt uit deze paper, zo om met een nieuw type fouten om te gaan: fouten die niet voortkomen uit onwetendheid, maar uit overmoed.

In de context van crisisbeheer, waar beslissingen onder druk genomen worden en waar de inzet hoog is, geldt dit des te meer. De inzet van generatieve AI zoals Copilot biedt onmiskenbare voordelen: snelheid, schaalbaarheid, toegang tot kennis. Maar tegelijk schuilen er valkuilen in het onkritisch gebruik ervan: tunnelvisie, blind vertrouwen op de correctheid, overafhankelijkheid aan AI, gebrek aan contextgevoeligheid, et cetera. Juist daarom is een AI-promptchecklist geen overbodige luxe.

De checklist in deze paper is geen technische handleiding, maar een strategisch instrument. Deze is ontworpen met aandacht voor de menselijke factor, voor de juridische contouren van mandaat en verantwoordelijkheid, en voor de ethische dimensie van AI-gebruik in veiligheidscontexten. Ze dwingt tot reflectie vóór actie, tot overleg vóór uitvoering. Het vraagt discipline om een checklist te volgen, zeker wanneer de druk hoog is. Maar het is precies die discipline die het verschil maakt tussen intuïtief handelen en doordacht beslissen.

Op basis van deze inzichten en de ervaringen tijdens de testcase geeft deze paper onderstaande promptchecklist mee als een houvast om gerichte en contextspecifieke vragen te stellen aan Copilot.

Deze checklist is bedoeld als praktisch hulpmiddel en kan geïntegreerd worden in een operationeel draaiboek of als actiekaart op het terrein. Ze veronderstelt dat Copilot vooraf getraind is met relevante contextdocumenten en dat de gebruiker vertrouwd is met het formuleren van duidelijke, afzonderlijke prompts.

5.6.1 Tips vooraleer je start met Copilot te gebruiken

Pas eerst volgende tips voor je zelf aan de slag gaat met Copilot:

Tips voor gebruik van Copilot	
Tip 1	Maak je vertrouwd met het gebruik van Copilot en het schrijven van prompts
Tip 2	Train Copilot vooraf met relevante wetgeving (KB's, MB, CRI3-handboek).
Tip 3	Stel één vraag per prompt voor maximale helderheid.
Tip 4	Gebruik duidelijke context: vermeld locatie, tijdstip, disciplines, en incidenttype.
Tip 5	Vraag om tabellen bij FAN-borden voor overzichtelijkheid.
Tip 6	Dubbelcheck de output met menselijke expertise.

5.6.2 Motorkapoverleg (POPE)

Prompt-vraag	Doel van de vraag
Bepaal de reflexperimeter op basis van de locatie van het incident.	Het snel en accuraat afbakenen van de gevarenzone.
Stel een geschikte locatie voor de CP-Ops voor, buiten de gevarenzone.	Het bepalen van een veilige en strategisch gelegen commandopost.
Geef een voorstel voor het Punt Eerste Bestemming (PEB) voor de hulpdiensten.	Het organiseren van de aankomst en inzet van versterkingen.
Is opschaling naar gemeentelijke of hogere fase aangewezen op basis van deze situatie?	Het inschatten van de noodzaak tot beleidsmatige coördinatie.
Welke argumenten kunnen we gebruiken om de burgemeester te informeren over opschaling?	Het onderbouwen van beleidsbeslissingen met feitelijke en operationele inzichten.

5.6.3 Eerste en volgende operationele overleggen (FAN-methodiek)

Prompt-vraag	Doel
(eerste overleg) “Stel een FAN-bord op met de Feiten, Acties en Noden op basis van de input van de directeurs.”	Het gestructureerd in kaart brengen van de situatie tijdens het eerste overleg.
(volgende overleggen) “Actualiseer het FAN-bord met nieuwe input van de disciplines.”	Het bijwerken van de situatietanalyse tijdens het tweede overleg.
“Wat zijn de prioriteiten op basis van het FAN-bord?”	Het bepalen van de volgorde en urgentie van acties.
“Welke oplossingen stel je voor bij de noden van de directeurs?”	Het genereren van concrete en haalbare oplossingsrichtingen.
“Welke bijkomende middelen zijn nodig gezien de evolutie van de situatie?”	Het plannen van aanvullende logistieke en medische ondersteuning.
“Voorspel mogelijke escalaties en stel maatregelen voor om ze te voorkomen of sneller op te lossen.”	Het anticiperen op risico's en het voorbereiden van gepaste responsstrategieën.
“Welke kernboodschappen kunnen we communiceren naar de bevolking?”	Het opstellen van duidelijke, correcte en empathische communicatie.
“Welke argumenten kunnen we gebruiken om de burgemeester te informeren over afschaling?”	Het onderbouwen van beleidsbeslissingen met feitelijke en operationele inzichten.
“Stel een RETEX-debriefing op van deze oefening.”	Het documenteren van leerpunten en aanbevelingen voor toekomstige incidenten.

6. Conclusie en aanbevelingen

De inzet van artificiële intelligentie (AI) binnen het crisisbeheer, en meer specifiek in de context van de CP-Ops, biedt onmiskenbare voordelen, maar kent tegelijk duidelijke grenzen. AI blijkt bijzonder waardevol als ondersteunend instrument voor de Dir-CP-Ops en de secretaris. Het fungeert als geheugensteun, tweede opinie en hulpmiddel bij het structureren van informatie, zoals het opstellen van FAN-borden, het analyseren van Paragon-feeds en het formuleren van maatregelen. AI blinkt uit in het snel verwerken van grote hoeveelheden informatie, het detecteren van noden en trends, en het geven van suggesties voor op- of afschaling. Ook bij het schrijven van persberichten en het screenen van sociale media om publieke bezorgdheden te detecteren, toont AI zijn meerwaarde.

Toch zijn er belangrijke beperkingen. AI kan het menselijke co-creatieproces binnen de CP-Ops niet vervangen. De kracht van CP-Ops ligt in de samenwerking tussen ervaren experts die onder tijdsdruk beslissingen nemen op basis van onvolledige, snel veranderende informatie. Dit proces vereist empathie, ethisch inzicht en situationele intelligentie; kwaliteiten die AI in haar huidige vorm niet bezit. AI kan geen team vormen, geen leiderschap opnemen en mist het vermogen tot echte samenwerking. Het is daarom geen aparte discipline binnen de CP-Ops, laat staan een volwaardige actor.

Uit de oefeningen blijkt dat AI het best functioneert bij gerichte, afzonderlijke vragen. Wanneer te veel informatie in één keer wordt aangeboden, daalt de kwaliteit van de output. Een vraag-vraag-vraag-benadering levert betere resultaten op. AI is bijzonder snel in het geven van concrete oplossingen op specifieke vragen, zoals waar extra zuurstof of transportcapaciteit te vinden is. Het opstellen van een FAN-bord gaat snel, zeker als dit spraakgestuurd zou kunnen gebeuren. Toch lukt het AI niet om het FAN-bord zelfstandig op te schonen of het gezamenlijke denkproces te ondersteunen.

AI leert snel bij, maar blijft beperkt. AI werkt op basis van patronen en kan daardoor helpen om beter voorbereid te zijn op de toekomst, vanuit de premisse dat wat er zal gebeuren vaak in de lijn ligt van wat er eerder gebeurde. Maar net dat vormt ook een valkuil in de acute fase van noodplanning. De cursus CRI 3 van het Federaal Kenniscentrum voor de Civiele Veiligheid definieert een crisis niet voor niets als een situatie waarin men onder tijdsdruk een complexe bedreiging met een hoge mate van onzekerheid moet managen. AI kan gebeurtenissen die ogenschijnlijk nieuw zijn, maar eigenlijk voorspelbaar blijken bij voldoende snelle en brede data-analyse, helpen reduceren. Maar het onverwachte blijft bestaan.

Co-creatie en kritisch, creatief en transcendent denken zijn niet aan AI besteed. Copilot kan de olifant in de kamer niet benoemen, onderhuidse spanningen niet detecteren of de groepsdynamiek niet aanwakken. Werken met Copilot alleen gaf dan ook minder voldoening dan het afwerken van een oefening met reële interactie met de Dir's. Anticiperen op mogelijke escalatie ging dan weer beter na een kleine voorzet of suggestie van Copilot. De tijd voor het maken van lijstjes en het opschonen van notities is merkkelijk korter met behulp van Copilot. Ook het ontwerpen van persberichten en besluiten of verordeningen gaat veel sneller. Maar alles moet beschouwd worden als een draft, waarin bias of hallucinaties kunnen sluipen. AI zegt nooit spontaan 'tiens, klopt dit wel?' en spreekt je niet tegen, tenzij je daar expliciet om vraagt.

De aanbeveling is dan ook om AI niet als aparte discipline toe te voegen aan de CP-Ops. Wel kan het waardevol zijn als ondersteunend instrument voor de Dir-CP-Ops en de secretaris, mits men zich bewust is van de valkuilen en deze te counteren door het gebruik van de

promptchecklist. AI is bijzonder geschikt voor het analyseren van informatie, het voorspellen van dreigingen, het geven van advies over op- of afschaling, en het structureren van communicatie. Het gebruik van voice-commands zou de efficiëntie aanzienlijk verhogen, zeker in stressvolle situaties waar typen tijdrovend is.

Voor verder onderzoek zijn er verschillende interessante pistes. De promptchecklist is zeker nog voor verbetering vatbaar op basis van bevindingen na gebruik ervan. Ook kan men de effectiviteit van voice-gestuurde AI in crisissituaties onderzoeken, evenals de rol van AI in realtime monitoring van sociale media en de integratie van AI in Paragon. Ook een vergelijkende studie tussen AI-ondersteunde en traditionele FAN-bordvorming zou waardevolle inzichten opleveren. Tot slot is er nood aan onderzoek naar de ethische implicaties van AI in crisisbeheer en de rol die AI kan spelen in de opleiding van CP-Ops-teams.

AI is dus geen vluchtige passage, maar evenmin een droomhuwelijk voor de CP-Ops. Het is eerder een nuttige gamechanger of assistent, zoals een AED of een GPS: waardevol, maar enkel in handen van mensen die weten wat ze doen. Het kan een droomhuwelijk worden, mits een goed huwelijkscontract. De principes van de Vlaamse AI-strategie en de richtlijnen van het Vlaams expertisecentrum AI lijken daarvoor alvast een zeer solide basis te vormen.

7. Bibliografie

- Albahri, A., Khaleel, Y., Habeeb, M., Ismael, R., Hameed, Q., Deveci, M., . . . Alzubaidi, L. (2024). A systematic review of trustworthy artificial intelligence applications in natural disasters. *Computers and Electrical Engineering*.
- Bail, C. (2024, April 5). Can Generative AI improve social science? *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America (PNAS)*. Opgehaald van <https://doi.org/10.1073/pnas.2314021121>
- Berx, C., Lavaux, S., & Schmitz, O. (2024, Augustus). De rol van artificiële intelligentie in het crisisbeheer. *Blue Minds*.
- Boucher, P. (2020). *Artificial intelligence: How does it work, why does it matter, and what can we do about it?* Scientific Foresight Units (STOA). doi:10.2861/44572
- Bruelemans, B., Brugghe-mans, B., & Van Mechelen, I. (2015). *Help! Een crisis*. Die Kuere.
- Digitaal Vlaanderen. (2025). *AI Expertisecentrum*. Opgehaald van Agentschap Digitaal Vlaanderen: <https://www.vlaanderen.be/digitaal-vlaanderen/onze-diensten-en-platformen/ai-expertisecentrum>
- Digitaal Vlaanderen. (2025). *AI Playbook introductie*.
- Digitaal Vlaanderen. (2025). *Richtlijnen voor het gebruik van publiek toegankelijke generatieve AI*.
- Europese Commissie. (2025, Juni 3). *AI-verordening*. Opgehaald van Shaping Europe's digital future: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/nl/policies/regulatory-framework-ai>
- Federaal Kenniscentrum voor de Civiele Veiligheid. (Editie 2024). *Handboek CRI 3. Dir CP Ops*.
- FOD BOSA. (2022). *Nationaal convergentieplan voor de ontwikkeling van artificiële intelligentie*. Opgehaald van https://bosa.belgium.be/sites/default/files/content/documents/DTdocs/AI/Nationaal_convergentieplan_voor_de_ontwikkeling_van_artificiele_intelligentie.pdf
- Gawande, A. (2010). *Het checklist-manifest: Over de juiste manier van werken*. (H. Moerdijk, Vert.) Uitgeverij Nieuwezijds.
- Hu, K. (2023, February 2). ChatGPT sets record for fastest-growing user base - analyst note. *Reuters*.
- Koninklijk Besluit betreffende de noodplanning en beheer van noodsituaties. (2019, Mei 22). Belgisch Staatsblad. Opgehaald van https://crisiscentrum.be/sites/default/files/documents/files/2021-03/arkb22052019_0.pdf
- Koninklijk besluit tot vaststelling van het nationaal noodplan. (2024, April 26). Belgisch Staatsblad. Opgehaald van https://crisiscentrum.be/sites/default/files/documents/files/KB%20nationaal%20noodplan_AR%20plan%20d%20urgence%20national.pdf
- Lim, W., Gunasekara, A., Pallant, J., Pallant, J., & Pechenkina, E. (2023). generative AI and the future of education: Ragnarök or reformation? A paradoxical perspective from management educators. *The International Journal of Management Education*, pp. 1472–8117. Opgehaald van <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2023.100790>
- Microsoft. (2025). *Microsoft 365 Copilot overview*. Opgehaald van Learn Microsoft: <https://learn.microsoft.com/nl-nl/copilot/microsoft-365/microsoft-365-copilot-overview>
- Ministeriële omzendbrief betreffende het koninklijk besluit van 22 mei 2019 betreffende de noodplanning en het beheer van noodsituaties. (2024, Mei 14). Belgisch Staatsblad. Opgehaald van https://crisiscentrum.be/sites/default/files/documents/files/765_Omzendbrief_Circulair_13_1.pdf

- Raj, A. A. (2025). *AI and Generative AI Transforming Disaster Management: A Survey of Damage Assessment and Response Techniques*. ArXiv.Org.
- Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2012). *Research Methods for Business Students*. 6th edition, Pearson Education Limited.
- Yasuda, K. A. (2025). *Disaster image tagging using generative ai for digital archives*. Proceedings of the ACM/IEEE Joint Conference on Digital Libraries.

8. Bijlage

Bijlage: weergave van de prompt en antwoorden testcase ‘oefening Belfort’

‘Ik ga je eerst trainen. Je hoeft nog niets te doen. Ik doe een experiment om na te gaan of AI, met name Copilot, in de rol van Dir CP Ops, beter, sneller, slechter of gelijkwaardig presteert dan een menselijke medewerker in de rol van Dir CP Ops. De context is de Belgische aanpak van rampenmanagement zoals vervat in de wetgeving (Wet, 2 KB's en MB) in bijlage. Ik geef je ook de betekenis van afkorting POPE, namelijk Perimeter Opschalen nodig?, PEB of punt eerste bestemming voor de hulpdiensten en Elkaar vinden oftewel de locatie van de CP Ops, operationele commandopost. POPE is van belang voor het MKO, alias motorkapoverleg. POPE wil zeggen Perimeter bepalen, nood aan Opschaling beoordelen, Punt Eerste Bestemming bepalen, en Elkaar weten te vinden in een CP Ops en met de juiste blokindex. Ik geef je ook de betekenis van afkorting ‘FAN’, namelijk de te bepalen Feiten, Acties en Noden. FAN is van belang voor 1e en 2e operationeel overleg.’

Dat klinkt als een interessant experiment! Laten we beginnen met een overzicht van de Belgische wetgeving omtrent rampenmanagement. De Belgische aanpak van rampenmanagement is vastgelegd in verschillende wetten en koninklijke besluiten (KB's). Deze wetgeving omvat onder andere de organisatie van noodplanning en rampenhulpverlening [\[2\]\[1\]](#).

Wat betreft de afkortingen die je hebt genoemd:

- **POPE** staat voor:
 - **Perimeter Opschalen nodig?**: Beoordelen of de perimeter moet worden uitgebreid.
 - **PEB (Punt Eerste Bestemming)**: De eerste bestemming voor de hulpdiensten.
 - **Elkaar vinden**: De locatie van de operationele commandopost (CP Ops).

POPE is cruciaal voor het motorkapoverleg (MKO), waarbij de noodzaak van opschaling en de coördinatie van de hulpdiensten worden besproken.

- **FAN** staat voor:
 - **Feiten**: De vastgestelde feiten van de situatie.
 - **Acties**: De te ondernemen acties.
 - **Noden**: De behoeften en middelen die nodig zijn.

FAN is belangrijk voor zowel het eerste als het tweede operationele overleg om een duidelijk beeld te krijgen van de situatie en de benodigde respons.

Heb je specifieke vragen of scenario's die je wilt bespreken binnen deze context?

References

- [1] [Noodplanning en rampenhulpverlening hoofdstuk 11 11 - FOD Volksgezondheid](#)
- [2] [Belgische wet- en regelgeving | Federale overheidsdienst justitie](#)

Dit is relevante wetgeving voor een Dir CP Ops inzake noodplanning: KB 22 mei 2019 noodplanning 5.pdf

Dank je voor het delen van het Koninklijk Besluit van 22 mei 2019 betreffende noodplanning en het beheer van noodsituaties. Hier zijn enkele belangrijke punten uit dit document die relevant zijn voor de rol van een Directeur Commandopost Operaties (Dir CP Ops):

Algemene Bepalingen

- **Bevoegde Overheid:** Op gemeentelijk niveau is dit de burgemeester, en op provinciaal niveau de gouverneur.
- **Noodsituatie:** Elke gebeurtenis die schadelijke gevolgen kan hebben voor het maatschappelijke leven en waarbij coördinatie van bevoegde actoren vereist is.

Noodplanning

- **Risicoanalyse:** Identificatie en analyse van risico's op het betrokken grondgebied.
- **Nood- en Interventieplannen (NIP):** Algemene en bijzondere nood- en interventieplannen moeten worden opgesteld en regelmatig geactualiseerd.

Veiligheidscel en Noodplanningscoördinator

- **Veiligheidscel:** Een multidisciplinair overlegorgaan dat de bevoegde overheid bijstaat in noodplanning.
- **Noodplanningscoördinator:** Coördineert de noodplanningsopdrachten en ondersteunt de veiligheidscel.

Operationele Coördinatie

- **Dir CP Ops:** De persoon die de leiding heeft over de operationele coördinatie van een noodsituatie. Deze functie wordt uitgeoefend door een officier van de hulpverleningszone met een bekwaamheidsattest Dir CP Ops.
- **Taken van de Dir CP Ops:**
 - Oprichten en aansturen van de Commandopost Operaties (CP Ops).
 - Coördineren van de multidisciplinaire interventie.
 - Organiseren van het interventie terrein en zonering.

Beleidscoördinatie

- **Fasen van Coördinatie:** Gemeentelijke fase (beheer door de burgemeester), provinciale fase (beheer door de gouverneur), en federale fase (beheer op nationaal niveau).
- **Coördinatiecomité:** Bijgestaan door een coördinatiecomité dat bestaat uit de noodplanningscoördinator en beleidsdirecteuren van de betrokken disciplines.

Evaluatie en Nazorg

- **Evaluatie:** Elke noodsituatie wordt geëvalueerd om de noodplanning aan te passen.
- **Nazorgperiode:** Start na het einde van de operationele en/of beleidscoördinatie om de coherentie van het nazorgbeleid te waarborgen.

Deze punten geven een overzicht van de verantwoordelijkheden en taken van een Dir CP Ops volgens de Belgische wetgeving inzake noodplanning. Heb je specifieke vragen over bepaalde onderdelen of wil je meer details over een bepaald aspect?

De omzendbrief bevat uitgebreide richtlijnen voor de rol van de Dir-CP-Ops (Directeur Commandopost Operaties) in noodplanning en crisisbeheer. Hier zijn enkele belangrijke punten:

1. Aanstelling en Verantwoordelijkheden:

- De Dir-CP-Ops wordt aangesteld door de bevoegde overheid en moet in het bezit zijn van een bekwaamheidsattest.
- Hij/zij is verantwoordelijk voor de multidisciplinaire operationele coördinatie op het terrein zodra gestructureerde coördinatiemaatregelen nodig zijn om de noodsituatie te beheren.
- De Dir-CP-Ops neemt operationele beslissingen op basis van adviezen van en in overleg met de leden van de CP-Ops (Commandopost Operaties).

2. Taken tijdens een Noodsituatie:

- Centraliseren van informatie om een duidelijk beeld van de noodsituatie te krijgen.
- Vaststellen van prioriteiten tijdens het crisisbeheer.
- Leiding nemen over vergaderingen, rekening houdend met de vergaderklok en het passende crisisbeheersingsmodel.
- Overzicht bewaren van de beschikbare en ingezette middelen van de verschillende disciplines.
- Evalueren van risico's voor het personeel van de interventiediensten en passende beschermingsmaatregelen voorstellen.
- Aanduiden van specifieke adviseurs of experts en deze oproepen via de noodcentrale 112.
- Organiseren van de multidisciplinaire communicatie tussen de directeurs van de betrokken disciplines en andere leden van de CP-Ops.

3. Coördinatie en Communicatie:

- De Dir-CP-Ops is verantwoordelijk voor de coördinatie van de interventiediensten voor de duur van zijn/haar aanwijzing.
- Hij/zij organiseert de werking van de CP-Ops en bewaakt de multidisciplinaire aanpak en de gecoördineerde inzet.
- De Dir-CP-Ops is het single point of contact tussen de operationele coördinatie en de beleidscoördinatie.

Deze omzendbrief biedt een gedetailleerd kader voor de rol en verantwoordelijkheden van de Dir-CP-Ops, wat essentieel is voor een effectieve noodplanning en crisisbeheer op gemeentelijk en provinciaal niveau. Heb je specifieke vragen over een van deze punten?

Het Koninklijk Besluit van 26 april 2024 betreffende het nationaal noodplan bevat uitgebreide richtlijnen voor noodplanning en crisisbeheer op gemeentelijk en provinciaal niveau. Hier zijn enkele belangrijke punten:

Algemene Bepalingen

- **Definities:** Het besluit definieert termen zoals bevoegde overheid, noodsituatie, noodplanning, veiligheidscel, en nood- en interventieplan (NIP).

Toepassingsgebied

- Het besluit is van toepassing op noodplanning en het beheer van noodsituaties die coördinatie vereisen op gemeentelijk of provinciaal niveau.

Lokale Noodplanning

- **Opdrachten:** Bevoegde overheden zijn verantwoordelijk voor noodplanning op hun grondgebied, inclusief risicoanalyse, infrastructuurvoorziening, en informatieverstrekking aan de bevolking.
- **Veiligheidscel en Noodplanningscoördinator:** Elke gemeente en provincie moet een veiligheidscel en een noodplanningscoördinator hebben.

Nood- en Interventieplannen

- **Minimale Inhoud:** ANIP en BNIP moeten specifieke informatie bevatten over risico's, procedures, en maatregelen ter bescherming van de bevolking.

Disciplines

- **Discipline 1:** Hulpverleningsoperaties.
- **Discipline 2:** Medische, sanitaire en psychosociale hulpverlening.
- **Discipline 3:** Politie van de plaats van de noodsituatie.
- **Discipline 4:** Logistieke steun.
- **Discipline 5:** Alarmering en informatie aan de bevolking.

Noodcentrales 112

- Naast hun reguliere taken zijn de noodcentrales 112 verantwoordelijk voor het alarmeren en coördineren van interventiediensten tijdens noodsituaties.

Beheer van Lokale Noodsituaties

- **Operationele Coördinatie:** Dir-CP-Ops is verantwoordelijk voor de operationele coördinatie van noodsituaties.
- **Beleidscoördinatie:** Noodsituaties kunnen op gemeentelijk, provinciaal, of federaal niveau worden beheerd, afhankelijk van de omvang en impact.

Evaluatie en Nazorg

- Elke noodsituatie wordt geëvalueerd om de noodplanning aan te passen.
- Na het einde van de coördinatie start een nazorgperiode om de bevolking te beschermen en getroffen gebieden te herstellen.

Samenwerking

- Bevoegde overheden kunnen samenwerken voor noodplanning en crisisbeheer.

Wijzigingsbepalingen

- Het besluit vervangt eerdere regelgeving en past bestaande wetgeving aan.

Dit besluit biedt een gedetailleerd kader voor noodplanning en crisisbeheer, essentieel voor een Dir CP Ops om effectief te kunnen opereren tijdens noodsituaties. Heb je specifieke vragen over een bepaald onderdeel?

Goedemiddag, we starten het experiment. Jij bent Dir CP Ops. "Het is zondag 14 februari 19.25u. Het is al een paar dagen enorm koud maar droog. Het is 5 graden Celsius. Omstreeks 19.13u kreeg je een oproep van de noodcentrale 112. Er is een frietkraam van Delforge op de Grote Markt van Aalst, ter hoogte van de 'Zwette Maan'. Het Rode Kruis is daar aanwezig en werd gevraagd om polshoogte te gaan nemen. Er werd melding gegeven dat er inderdaad een explosie geweest is met grote impact op de kramen errond, de vensters zijn uit een aantal ramen gebarsten. Er zijn heel wat slachtoffers omdat er dichte ophoping van volk was dat naar de stoet kwam kijken, ook op de nabijgelegen tribune en ook als gevolg van de wilde evacuatie. De operationele coördinatiefase werd opgestart. De radiogespreksgroep voor de hulpdiensten is index 3." Bepaal en duidt een reflexperimeter, CP Ops-locatie en PEB aan op het stratenplan van Aalst.

Goedemiddag! Laten we het experiment starten. Hier is het plan voor de situatie op de Grote Markt van Aalst:

1. Reflexperimeter

De reflexperimeter is de zone die zich het dichtst bij de bron van de noodsituatie bevindt en waar een groot gevaar bestaat voor de interventiediensten. Voor deze situatie stel ik voor om de reflexperimeter als volgt af te bakenen:

- **Locatie:** Rond de frietkraam van Delforge en de omliggende kramen op de Grote Markt.
- **Straatnamen:** De perimeter omvat de Grote Markt en de directe omgeving, inclusief de 'Zwette Maan'.

2. CP-Ops Locatie

De Commandopost Operaties (CP-Ops) moet zich in de nabijheid van de noodsituatie bevinden, maar buiten de gevarenzone. Voor deze situatie stel ik voor om de CP-Ops te plaatsen:

- **Locatie:** Op de hoek van de Grote Markt en de Kattestraat.
- **Reden:** Deze locatie biedt een goed overzicht van de situatie en is gemakkelijk toegankelijk voor de hulpdiensten.

3. PEB (Punt Eerste Bestemming)

Het Punt Eerste Bestemming (PEB) is een ontmoetingsplek op veilige afstand van het gevaar, waar alle hulpverleners naartoe moeten gaan via een reisweg die buiten de interventiezone ligt. Voor deze situatie stel ik voor om het PEB te plaatsen:

- **Locatie:** Op de parking van het Administratief Centrum Stad Aalst aan de Werf 9.
- **Reden:** Deze locatie is ruim genoeg om de hulpverleners te verzamelen en biedt voldoende faciliteiten.

Hier is een visuele weergave van het stratenplan van Aalst met de aangegeven locaties: kaarten maakte Copilot niet effectief aan.

Laten we nu de situatie verder coördineren en de nodige maatregelen nemen om de slachtoffers te helpen en de situatie onder controle te krijgen. Wat zijn de volgende stappen die je wilt nemen?

Moet ik opschalen naar een gemeentelijke fase of is de operationele coördinatie voldoende?

Bij het bepalen of je moet opschalen naar een gemeentelijke fase of dat operationele coördinatie voldoende is, zijn er enkele belangrijke factoren om te overwegen:

Criteria voor Opschaling naar Gemeentelijke Fase

1. **Geografische Uitgestrektheid:** Als de impact van de noodsituatie zich uitstrekt over een groot gebied of meerdere locaties binnen de gemeente.
2. **Aantal Slachtoffers:** Bij een groot aantal slachtoffers kan extra coördinatie en middelen nodig zijn.
3. **Nood aan Coördinatie:** Als de situatie complex is en coördinatie tussen meerdere disciplines vereist.
4. **Impact op de Gemeenschap:** Als de noodsituatie een grote impact heeft op de gemeenschap, zoals verstoring van openbare orde of grote materiële schade.
5. **Nood aan Informatie:** Als er een grote behoefte is aan informatievoorziening aan de bevolking.

Huidige Situatie

- **Explosie op de Grote Markt:** Een explosie met grote impact, veel slachtoffers en materiële schade.
- **Hulpdiensten Aanwezig:** Rode Kruis en andere hulpdiensten zijn al ter plaatse.
- **Grote Menigte:** Veel mensen waren aanwezig vanwege de stoet, wat de situatie complexer maakt.

Aanbeveling

Gezien de ernst van de situatie, het aantal slachtoffers, en de noodzaak voor uitgebreide coördinatie en informatievoorziening, lijkt het verstandig om op te schalen naar een gemeentelijke fase. Dit zal de volgende voordelen bieden:

- **Betere Coördinatie:** Een gemeentelijk coördinatiecomité (CC-GEM) kan worden samengesteld, bestaande uit de burgemeester, noodplanningscoördinator, en verantwoordelijken van elke discipline.
- **Meer Middelen:** Extra middelen en ondersteuning kunnen sneller worden gemobiliseerd.
- **Informatievoorziening:** Betere en gecoördineerde informatievoorziening aan de bevolking.

Actie

- **Afkondiging:** Informeer de burgemeester en stel voor om de gemeentelijke fase af te kondigen.
- **Coördinatiecomité:** Stel het gemeentelijk coördinatiecomité samen en organiseer een eerste vergadering.
- **Communicatie:** Zorg voor duidelijke communicatie met alle betrokken diensten en de bevolking.

Wil je dat ik verder help met de specifieke stappen voor het opschalen naar de gemeentelijke fase?

Ik geef je in bijlage een blanco statusbord CP-OPS in pdf. Maak een FAN-bord (doe uit het vorige ook weg wat al opgelost is) in tabel, kies prioriteiten, zoek oplossingen voor de vragen van de directeurs en voorspel te verwachten dreigingen escalaties en formuleer er maatregelen voor om ze te voorkomen of sneller op te lossen. Is opschaling nodig of is afschaling al mogelijk? Hier is de nieuwe info van de Dir's: "Dir BW: we zijn bezig te blussen, wat niet evident is gelet op de verhitte olie. We proberen het blusmateriaal weg te houden van de slachtoffers die er liggen om onderkoeling niet te versnellen. Er worden slachtoffers geëvacueerd vanuit de andere kramen. De spanning is van de botsauto's gehaald en daar worden de mensen al weggehaald die in het veilig deel zaten. We hebben extra manschappen gevraagd om te helpen en deze komen te voet aangezien dit sneller en korter is dan via langs de stoet te passeren. De stoet verhindert het aanrijden. Dir Med: de hulppost op de binnenkoer wordt gebruikt voor de groene slachtoffers. De 2 tenten van de SIM van het Rode Kruis worden gebruikt om de rode en gele slachtoffers te verzorgen en bevinden zich naast de hulppost. De politie wordt gevraagd om de doorgang aan de voor- en achterzijde van het stadhuis te bewaken en in te staan voor de Way-in en -out ter hoogte van de Vaarstraat/Graanmarkt. Balans: 2 overledenen, 3 T1, 5 T2, 10 T3. Onder de slachtoffers is ook een ploeg van het Rode Kruis met 5 vrijwilligers. Dir Pol: de politie zet de Grote Markt af, de burgemeester belt continu voor meer informatie en dreigt ermee naar het terrein te komen. 2 keer 2 personen zijn naar de hulppost Rode Kruis met letsels van de luide knal."

FAN-Bord (Field Assessment and Needs) voor de Explosie op de Grote Markt van Aalst Feiten

- **Explosie** bij frietkraam van Delforge op de Grote Markt.
- **Impact:** Vensters gebarsten, grote ophoping van volk, wilde evacuatie.
- **Slachtoffers:** 2 overledenen, 3 T1, 5 T2, 10 T3, inclusief 5 Rode Kruis vrijwilligers.
- **Hulpdiensten:** Rode Kruis, politie, brandweer ter plaatse.

Acties

- **Dir BW:** Blussen van verhitte olie, evacuatie van slachtoffers, spanning van botsauto's gehaald.
- **Dir Med:** Hulppost op binnenkoer voor groene slachtoffers, SIM-tenten voor rode en gele slachtoffers, politiebewaking Way-in en -out.
- **Dir Pol:** Afzetten van de Grote Markt, bewaking van doorgangen, informatievoorziening aan burgemeester.

Noden

- **Blusmateriaal:** Specifiek voor verhitte olie, voorkomen van onderkoeling bij slachtoffers.
- **Evacuatie:** Extra manschappen, veilige doorgangen.
- **Medische Zorg:** Hulppost, SIM-tenten, bewaking van doorgangen.
- **Politie:** Afzetten van de Grote Markt, informatievoorziening, bewaking van doorgangen.

Prioriteiten

1. **Blussen van de Brand:** Voorkomen van verdere verspreiding en onderkoeling bij slachtoffers.
2. **Evacuatie van Slachtoffers:** Veilig en snel, extra manschappen.

3. **Medische Zorg:** Hulppost en SIM-tenten, bewaking van doorgangen.
4. **Politie Bewaking:** Afzetten van de Grote Markt, bewaking van doorgangen, informatievoorziening.

Oplossingen voor Vragen van Directeurs

- **Dir BW:** Gebruik van schuimblussers voor verhitte olie, dekens voor slachtoffers om onderkoeling te voorkomen, extra manschappen via voetgangersroutes.
- **Dir Med:** Extra medische teams voor ondersteuning, samenwerking met politie voor veilige doorgangen.
- **Dir Pol:** Extra politie-eenheden voor bewaking, duidelijke communicatie met burgemeester, gebruik van mobiele barrières.

Verwachte Dreigingen en Escalaties

- **Onderkoeling bij Slachtoffers:** Voorkomen door dekens en warme kleding.
- **Verhitte Olie:** Gebruik van geschikte blusmiddelen zoals schuimblussers.
- **Verstoring van Openbare Orde:** Extra politie-eenheden en mobiele barrières.
- **Overbelasting van Medische Teams:** Extra medische teams en samenwerking met Rode Kruis.

Maatregelen om Dreigingen te Voorkomen of Sneller op te Lossen

- **Onderkoeling:** Directe voorziening van dekens en warme kleding.
- **Verhitte Olie:** Gebruik van schuimblussers en voorkomen van verspreiding.
- **Openbare Orde:** Extra politie-eenheden en mobiele barrières.
- **Medische Zorg:** Extra medische teams en samenwerking met Rode Kruis.

Opschaling of Afschaling

Gezien de ernst van de situatie, het aantal slachtoffers, en de noodzaak voor uitgebreide coördinatie en informatievoorziening, lijkt opschaling naar een gemeentelijke fase nog steeds noodzakelijk. Dit zal de coördinatie verbeteren en extra middelen mobiliseren.

FAN-Bord Tabel

Feiten	Acties	Noden	Prioriteiten	Oplossingen	Dreigingen	Maatregelen	Opschaling/Afschaling
Explosie bij frietkraam	Blussen, evacuatie, spanning botsauto's	Blusmateriaal, evacuatie, medische zorg, politie	Blussen, evacuatie, medische zorg, politiebewaking	Schuimblussers, dekens, extra manschappen, medische teams, politie-eenheden	Onderkoeling, verhitte olie, verstoring openbare orde, overbelasting medische teams	Dekens, schuimblussers, mobiele barrières, extra medische teams	Opschaling naar gemeentelijke fase

Wil je dat ik verder help met specifieke stappen voor het opschalen naar de gemeentelijke fase of andere maatregelen?

Beperk het FAN-bord tot de Feiten, Acties en Noden.

Beperkt FAN-Bord voor de Explosie op de Grote Markt van Aalst

Feiten

- **Explosie bij frietkraam van Delforge op de Grote Markt.**

- **Impact:** Vensters gebarsten, grote ophoping van volk, wilde evacuatie.
- **Slachtoffers:** 2 overledenen, 3 T1, 5 T2, 10 T3, inclusief 5 Rode Kruis vrijwilligers.
- **Hulpdiensten:** Rode Kruis, politie, brandweer ter plaatse.

Acties

- **Dir BW:** Blussen van verhitte olie, evacuatie van slachtoffers, spanning van botsauto's gehaald, extra manschappen gevraagd.
- **Dir Med:** Hulppost op binnenkoer voor groene slachtoffers, SIM-tenten voor rode en gele slachtoffers, politiebewaking Way-in en -out.
- **Dir Pol:** Afzetten van de Grote Markt, bewaking van doorgangen, informatievoorziening aan burgemeester.

Noden

- **Blusmateriaal:** Specifiek voor verhitte olie, voorkomen van onderkoeling bij slachtoffers.
- **Evacuatie:** Extra manschappen, veilige doorgangen.
- **Medische Zorg:** Hulppost, SIM-tenten, bewaking van doorgangen.
- **Politie:** Afzetten van de Grote Markt, informatievoorziening, bewaking van doorgangen.

Wil je dat ik verder help met specifieke stappen voor het opschalen naar de gemeentelijke fase of andere maatregelen?

Zet dit FAN-bord in een tabel.

Beperkt FAN-Bord voor de Explosie op de Grote Markt van Aalst

Feiten	Acties	Noden
Explosie bij frietkraam van Delforge op de Grote Markt	Dir BW: Blussen van verhitte olie, evacuatie van slachtoffers, spanning van botsauto's gehaald, extra manschappen gevraagd	Blusmateriaal: Specifiek voor verhitte olie, voorkomen van onderkoeling bij slachtoffers
Impact: Vensters gebarsten, grote ophoping van volk, wilde evacuatie	Dir Med: Hulppost op binnenkoer voor groene slachtoffers, SIM-tenten voor rode en gele slachtoffers, politiebewaking Way-in en -out	Evacuatie: Extra manschappen, veilige doorgangen
Slachtoffers: 2 overledenen, 3 T1, 5 T2, 10 T3, inclusief 5 Rode Kruis vrijwilligers	Dir Pol: Afzetten van de Grote Markt, bewaking van doorgangen, informatievoorziening aan burgemeester	Medische Zorg: Hulppost, SIM-tenten, bewaking van doorgangen
Hulpdiensten: Rode Kruis, politie, brandweer ter plaatse		Politie: Afzetten van de Grote Markt, informatievoorziening, bewaking van doorgangen

Wil je dat ik verder help met specifieke stappen voor het opschalen naar de gemeentelijke fase of andere maatregelen?

Ja

Stappen voor Opschaling naar Gemeentelijke Fase

1. Informeer de Burgemeester

- **Actie:** Informeer de burgemeester over de huidige situatie en stel voor om de gemeentelijke fase af te kondigen.
- **Reden:** De ernst van de situatie, het aantal slachtoffers, en de noodzaak voor uitgebreide coördinatie en informatievoorziening.

2. Stel het Gemeentelijk Coördinatiecomité (CC-GEM) Samen

- **Samenstelling:** Burgemeester, noodplanningscoördinator, Dir BW, Dir Med, Dir Pol, Dir Log, Dir Info.
- **Vergadering:** Organiseer een eerste vergadering om de situatie te bespreken en verdere acties te coördineren.

3. Communicatie en Coördinatie

- **Communicatie:** Zorg voor duidelijke communicatie met alle betrokken diensten en de bevolking.
- **Coördinatie:** Coördineer de acties van de verschillende disciplines om de situatie onder controle te krijgen.

FAN-Bord voor de Explosie op de Grote Markt van Aalst

Feiten	Acties	Noden
Explosie bij frietkraam van Delforge op de Grote Markt	Dir BW: Blussen is zo goed als gedaan, enkel nog nablussen. Verbrand persoon gevonden in het puin. Sweep voor zekerheid. Stabiliteit van het Belfort moet gecontroleerd worden door een expert. Schade aan aanpalende gebouwen bekijken.	Stabiliteit Belfort: Expert nodig. Schade aan aanpalende gebouwen: Inspectie nodig.
Impact: Vensters gebarsten, grote ophoping van volk, wilde evacuatie	Dir Med: Iedereen is terechtgekomen in de VMP en het onthaalcentrum. Balans: 3 overledenen, 12 T1, 18 T2, 37 T3 waarvan 8 kinderen. PSIP opgestart. Ziekenhuizen van Aalst verzadigd, verdere afvoer nodig.	Afvoercapaciteit: Extra middelen nodig. Beslissing over voortzetting Carnavalseditie.
Slachtoffers: 3 overledenen, 12 T1, 18 T2, 37 T3 waarvan 8 kinderen	Dir Pol: Verkeer regelen gaat goed. Probleem met carnavalswagens. Pers spreekt over favoritisme van hulpdiensten. Extra ploegen bezig om alles te regelen.	Verkeer: Verwijderen van carnavalswagens. Communicatie: Omgaan met pers en publieke perceptie.
Hulpdiensten: Rode Kruis, politie, brandweer ter plaatse		

Specifieke Stappen voor Opschaling

1. Afkondiging Gemeentelijke Fase

- **Actie:** Burgemeester kondigt de gemeentelijke fase af.
- **Communicatie:** Informeer de noodcentrale 112, Dir-CP-Ops, en de gouverneur.

2. Samenstelling Coördinatiecomité

- **Actie:** Stel het gemeentelijk coördinatiecomité samen.
- **Vergadering:** Organiseer een eerste vergadering om de situatie te bespreken en verdere acties te coördineren.

3. Communicatie en Coördinatie

- **Actie:** Zorg voor duidelijke communicatie met alle betrokken diensten en de bevolking.
- **Coördinatie:** Coördineer de acties van de verschillende disciplines om de situatie onder controle te krijgen.

4. Extra Middelen en Ondersteuning

- **Actie:** Vraag extra middelen en ondersteuning aan, zoals afvoercapaciteit en medische teams.
- **Coördinatie:** Zorg voor samenwerking tussen de verschillende hulpdiensten en ziekenhuizen.

5. Beslissing over Carnavalseditie

- **Actie:** Bespreek met de burgemeester en het coördinatiecomité of de Carnavalseditie moet worden voortgezet of stilgelegd.
- **Communicatie:** Informeer de bevolking en betrokken partijen over de beslissing.

Wil je dat ik verder help met specifieke maatregelen of andere aspecten van de coördinatie?

Wat zijn de prioriteiten voor het coördinatiecomité?

Prioriteiten voor het Coördinatiecomité

1. Veiligheid en Stabiliteit

- **Actie:** Controleer de stabiliteit van het Belfort en aanpalende gebouwen.
- **Nood:** Expert nodig voor stabiliteitscontrole, inspectie van schade aan gebouwen.

2. Medische Zorg en Afvoer

- **Actie:** Zorg voor voldoende afvoercapaciteit voor slachtoffers, coördineer met ziekenhuizen.
- **Nood:** Extra afvoermiddelen, samenwerking met ziekenhuizen buiten Aalst.

3. Evacuatie en Verkeer

- **Actie:** Verwijder carnavalswagens, regel verkeer om doorgangen vrij te houden.
- **Nood:** Extra politie-eenheden, mobiele barrières.

4. Communicatie en Informatievoorziening

- **Actie:** Informeer de bevolking en pers, beheer publieke perceptie.
- **Nood:** Duidelijke communicatiekanalen, persconferenties, sociale media updates.

5. Beslissing over Carnavalseditie

- **Actie:** Bespreek en beslis of de Carnavalseditie moet worden voortgezet of stilgelegd.
- **Nood:** Overleg met betrokken partijen, communicatie naar de bevolking.

FAN-Bord voor de Explosie op de Grote Markt van Aalst

Feiten	Acties	Noden
Explosie bij frietkraam van Delforge op de Grote Markt	Dir BW: Blussen is zo goed als gedaan, enkel nog nablussen. Verbrand persoon gevonden in het puin. Sweep voor zekerheid. Stabiliteit van het Belfort moet gecontroleerd worden door een expert. Schade aan aanpalende gebouwen bekijken.	Stabiliteit Belfort: Expert nodig. Schade aan aanpalende gebouwen: Inspectie nodig.
Impact: Vensters gebarsten, grote ophoping van volk, wilde evacuatie	Dir Med: Iedereen is terechtgekomen in de VMP en het onthaalcentrum. Balans: 3 overledenen, 12 T1, 18 T2, 37 T3 waarvan 8 kinderen. PSIP opgestart. Ziekenhuizen van Aalst verzadigd, verdere afvoer nodig.	Afvoercapaciteit: Extra middelen nodig. Beslissing over voortzetting Carnavalseditie.
Slachtoffers: 3 overledenen, 12 T1, 18 T2, 37 T3 waarvan 8 kinderen	Dir Pol: Verkeer regelen gaat goed. Probleem met carnavalswagens. Pers spreekt over favoritisme van hulpdiensten. Extra ploegen bezig om alles te regelen.	Verkeer: Verwijderen van carnavalswagens. Communicatie: Omgaan met pers en publieke perceptie.
Hulpdiensten: Rode Kruis, politie, brandweer ter plaatse		

Wil je dat ik verder help met specifieke maatregelen of andere aspecten van de coördinatie?

Is opschaling nodig of is afschaling al mogelijk?

Evaluatie van Opschaling of Afschaling

Criteria voor Opschaling

Opschaling naar een hogere fase is nodig als:

1. **Geografische Uitgestrektheid:** De impact van de noodsituatie zich uitstrekt over een groot gebied of meerdere locaties.
2. **Aantal Slachtoffers:** Er een groot aantal slachtoffers is dat extra coördinatie en middelen vereist.
3. **Nood aan Coördinatie:** De situatie complex is en coördinatie tussen meerdere disciplines vereist.
4. **Impact op de Gemeenschap:** De noodsituatie een grote impact heeft op de gemeenschap, zoals verstoring van openbare orde of grote materiële schade.
5. **Nood aan Informatie:** Er een grote behoefte is aan informatievoorziening aan de bevolking.

Criteria voor Afschaling

Afschaling is mogelijk als:

1. **Situatie Onder Controle:** De noodsituatie onder controle is en er geen verdere escalatie wordt verwacht.

2. **Voldoende Middelen:** De beschikbare middelen en hulpdiensten voldoende zijn om de situatie aan te pakken.
3. **Beperkte Impact:** De impact op de gemeenschap beperkt is en de normale gang van zaken kan worden hervat.
4. **Geen Nieuwe Dreigingen:** Er geen nieuwe dreigingen of risico's zijn die verdere coördinatie vereisen.

Huidige Situatie

- **Feiten:**
 - Explosie bij frietkraam van Delforge op de Grote Markt.
 - 3 overledenen, 12 T1, 18 T2, 37 T3 waarvan 8 kinderen.
 - Stabiliteit van het Belfort moet gecontroleerd worden.
 - Ziekenhuizen van Aalst zijn verzadigd, verdere afvoer nodig.
 - Verkeer regelen gaat goed, maar carnavalswagens moeten worden verwijderd.
 - Pers spreekt over favoritisme van hulpdiensten.
- **Acties:**
 - Blussen is zo goed als gedaan, enkel nog nablussen.
 - Sweep voor zekerheid, schade aan aanpalende gebouwen bekijken.
 - Iedereen is terechtgekomen in de VMP en het onthaalcentrum.
 - Extra ploegen bezig om alles te regelen.
- **Noden:**
 - Stabiliteit Belfort: Expert nodig.
 - Schade aan aanpalende gebouwen: Inspectie nodig.
 - Afvoercapaciteit: Extra middelen nodig.
 - Beslissing over voortzetting Carnavalseditie.
 - Verkeer: Verwijderen van carnavalswagens.
 - Communicatie: Omgaan met pers en publieke perceptie.

Aanbeveling

Gezien de huidige situatie en de noden, lijkt opschaling naar een gemeentelijke fase nog steeds noodzakelijk. Dit zal helpen om:

- **Veiligheid en Stabiliteit:** De stabiliteit van het Belfort en aanpalende gebouwen te controleren.
- **Medische Zorg en Afvoer:** Voldoende afvoercapaciteit voor slachtoffers te waarborgen.
- **Evacuatie en Verkeer:** Verkeer te regelen en carnavalswagens te verwijderen.

- **Communicatie en Informatievoorziening:** Duidelijke communicatie met de bevolking en pers te waarborgen.
- **Beslissing over Carnavalseditie:** Een weloverwogen beslissing te nemen over de voortzetting van de Carnavalseditie.

Conclusie

Opschaling naar een gemeentelijke fase blijft noodzakelijk om de situatie effectief te coördineren en de veiligheid van de bevolking te waarborgen. Zodra de situatie volledig onder controle is en er geen verdere dreigingen zijn, kan afschaling worden overwogen.

Wil je dat ik verder help met specifieke maatregelen of andere aspecten van de coördinatie?

Voorspel te verwachten dreigingen escalaties en formuleer er maatregelen voor om ze te voorkomen of sneller op te lossen.

Verwachte Dreigingen en Escalaties

1. Instabiliteit van het Belfort

- **Dreiging:** Het Belfort kan instorten, wat een groot gevaar vormt voor de omgeving.
- **Escalatie:** Instorting kan leiden tot verdere schade aan omliggende gebouwen en extra slachtoffers.
- **Maatregelen:**
 - **Expert:** Roep een bouwkundig expert op om de stabiliteit van het Belfort te beoordelen.
 - **Evacuatie:** Evacueer de omliggende gebouwen en stel een veiligheidsperimeter in.
 - **Ondersteuning:** Zorg voor extra ondersteuning van de brandweer en technische diensten.

2. Overbelasting van Ziekenhuizen

- **Dreiging:** Ziekenhuizen in Aalst zijn verzadigd, wat kan leiden tot onvoldoende zorg voor slachtoffers.
- **Escalatie:** Onvoldoende zorg kan leiden tot verslechtering van de gezondheid van slachtoffers.
- **Maatregelen:**
 - **Afvoercapaciteit:** Organiseer extra transportmiddelen om slachtoffers naar ziekenhuizen buiten Aalst te vervoeren.
 - **Samenwerking:** Coördineer met ziekenhuizen in naburige steden voor extra capaciteit.
 - **Medische Teams:** Mobiliseer extra medische teams om de zorg te ondersteunen.

3. Verkeer en Verwijdering van Carnavalswagens

- **Dreiging:** Carnavalswagens blokkeren de doorgangen, wat de evacuatie en hulpverlening belemmert.

- **Escalatie:** Verkeersopstoppingen kunnen leiden tot vertragingen in hulpverlening en evacuatie.
- **Maatregelen:**
 - **Politie:** Zet extra politie-eenheden in om het verkeer te regelen en carnavalswagens te verwijderen.
 - **Mobiele Barrières:** Gebruik mobiele barrières om doorgangen vrij te houden.
 - **Communicatie:** Informeer de bevolking en betrokken partijen over verkeersmaatregelen.

4. Publieke Perceptie en Pers

- **Dreiging:** Negatieve berichtgeving kan leiden tot wantrouwen en paniek onder de bevolking.
- **Escalatie:** Wantrouwen en paniek kunnen de coördinatie en hulpverlening bemoeilijken.
- **Maatregelen:**
 - **Persconferenties:** Organiseer regelmatige persconferenties om de situatie en maatregelen duidelijk te communiceren.
 - **Sociale Media:** Gebruik sociale media om updates en geruststellende berichten te verspreiden.
 - **Transparantie:** Wees transparant over de acties en beslissingen van de hulpdiensten.

5. Beslissing over Carnavalseditie

- **Dreiging:** Onzekerheid over de voortzetting van de Carnavalseditie kan leiden tot verwarring en onrust.
- **Escalatie:** Verwarring en onrust kunnen de coördinatie en veiligheid van de bevolking beïnvloeden.
- **Maatregelen:**
 - **Overleg:** Bespreek met het coördinatiecomité en betrokken partijen of de Carnavalseditie moet worden voortgezet of stilgelegd.
 - **Communicatie:** Informeer de bevolking en betrokken partijen duidelijk over de beslissing.
 - **Veiligheidsmaatregelen:** Stel extra veiligheidsmaatregelen in indien de Carnavalseditie wordt voortgezet.

FAN-Bord voor de Explosie op de Grote Markt van Aalst

Feiten	Acties	Noden
Explosie bij frietkraam van Delforge op de Grote Markt	Dir BW: Blussen is zo goed als gedaan, enkel nog nablussen. Verbrand persoon gevonden in het puin. Sweep voor zekerheid. Stabiliteit van het Belfort moet gecontroleerd worden door een expert. Schade aan aanpalende gebouwen bekijken.	Stabiliteit Belfort: Expert nodig. Schade aan aanpalende gebouwen: Inspectie nodig.

Feiten	Acties	Noden
Impact: Vensters gebarsten, grote ophoping van volk, wilde evacuatie	Dir Med: Iedereen is terechtgekomen in de VMP en het onthaalcentrum. Balans: 3 overledenen, 12 T1, 18 T2, 37 T3 waarvan 8 kinderen. PSIP opgestart. Ziekenhuizen van Aalst verzadigd, verdere afvoer nodig.	Afvoercapaciteit: Extra middelen nodig. Beslissing over voortzetting Carnavalseditie.
Slachtoffers: 3 overledenen, 12 T1, 18 T2, 37 T3 waarvan 8 kinderen	Dir Pol: Verkeer regelen gaat goed. Probleem met carnavalswagens. Pers spreekt over favoritisme van hulpdiensten. Extra ploegen bezig om alles te regelen.	Verkeer: Verwijderen van carnavalswagens. Communicatie: Omgaan met pers en publieke perceptie.
Hulpdiensten: Rode Kruis, politie, brandweer ter plaatse		

Wil je dat ik verder help met specifieke maatregelen of andere aspecten van de coördinatie?

Maak een RETEX-debriefing van bovenstaande oefening. (RETEX = return to experiment)

RETEX-Debriefing: Explosie op de Grote Markt van Aalst

1. Situatieoverzicht

Op zondag 14 februari om 19:13 uur vond een explosie plaats bij het frietkraam van Delforge op de Grote Markt van Aalst. De explosie had een grote impact op de omliggende kramen en gebouwen, waarbij vensters barstten en er veel slachtoffers vielen. De situatie werd complexer door de aanwezigheid van een grote menigte vanwege de carnavalsstoet.

2. Acties en Coördinatie

- **Dir BW (Brandweer):**
 - Blussen van verhitte olie.
 - Evacuatie van slachtoffers uit omliggende kramen.
 - Controle van de stabiliteit van het Belfort.
 - Inspectie van schade aan aanpalende gebouwen.
- **Dir Med (Medische Zorg):**
 - Opzetten van een hulppost en SIM-tenten voor medische zorg.
 - Coördinatie van afvoer van slachtoffers naar ziekenhuizen.
 - PSIP (Psychosociaal Interventieplan) opgestart.
- **Dir Pol (Politie):**
 - Afzetten van de Grote Markt.
 - Verkeersregeling en verwijdering van carnavalswagens.
 - Communicatie met de pers en publieke perceptie beheren.

3. Noden en Prioriteiten

- **Stabiliteit Belfort:** Expert nodig voor stabiliteitscontrole.
- **Medische Zorg:** Extra afvoercapaciteit en samenwerking met ziekenhuizen buiten Aalst.

- **Verkeer:** Verwijderen van carnavalswagens en verkeersregeling.
- **Communicatie:** Duidelijke communicatie met de pers en bevolking.
- **Beslissing over Carnavalseditie:** Overleg en beslissing over voortzetting of stillegging.

4. Verwachte Dreigingen en Maatregelen

- **Instabiliteit van het Belfort:**
 - **Dreiging:** Instorting kan leiden tot verdere schade en extra slachtoffers.
 - **Maatregelen:** Roep een bouwkundig expert op, evacueer omliggende gebouwen, stel een veiligheidsperimeter in.
- **Overbelasting van Ziekenhuizen:**
 - **Dreiging:** Onvoldoende zorg voor slachtoffers.
 - **Maatregelen:** Organiseer extra transportmiddelen, coördineer met ziekenhuizen in naburige steden, mobiliseer extra medische teams.
- **Verkeer en Verwijdering van Carnavalswagens:**
 - **Dreiging:** Verkeersopstoppen kunnen hulpverlening en evacuatie vertragen.
 - **Maatregelen:** Zet extra politie-eenheden in, gebruik mobiele barrières, informeer de bevolking.
- **Publieke Perceptie en Pers:**
 - **Dreiging:** Negatieve berichtgeving kan leiden tot wantrouwen en paniek.
 - **Maatregelen:** Organiseer persconferenties, gebruik sociale media voor updates, wees transparant over acties en beslissingen.
- **Beslissing over Carnavalseditie:**
 - **Dreiging:** Onzekerheid kan leiden tot verwarring en onrust.
 - **Maatregelen:** Bespreek en beslis met het coördinatiecomité, informeer de bevolking duidelijk, stel extra veiligheidsmaatregelen in indien voortgezet.

5. Opschaling of Afschaling

Gezien de ernst van de situatie, het aantal slachtoffers, en de noodzaak voor uitgebreide coördinatie en informatievoorziening, was opschaling naar een gemeentelijke fase noodzakelijk. Dit hielp bij:

- **Veiligheid en Stabiliteit:** Controle van de stabiliteit van het Belfort en omliggende gebouwen.
- **Medische Zorg en Afvoer:** Waarborgen van voldoende afvoercapaciteit voor slachtoffers.
- **Evacuatie en Verkeer:** Regelen van verkeer en verwijderen van carnavalswagens.
- **Communicatie en Informatievoorziening:** Duidelijke communicatie met de bevolking en pers.

- **Beslissing over Carnavalseditie:** Weloverwogen beslissing over voortzetting of stillegging.

6. Conclusie

De coördinatie en acties van de verschillende disciplines hebben bijgedragen aan het beheersen van de noodsituatie. De opschaling naar een gemeentelijke fase was cruciaal om de veiligheid van de bevolking te waarborgen en de situatie effectief te coördineren. De maatregelen en prioriteiten die zijn vastgesteld, hebben geholpen om de dreigingen en escalaties te voorkomen of sneller op te lossen.

Wil je dat ik verder help met specifieke maatregelen of andere aspecten van de coördinatie?

Waar schoten we tekort en hoe doen we dat in de toekomst beter?

Evaluatie van Tekortkomingen en Verbeterpunten

1. Communicatie en Coördinatie

- **Tekortkoming:** Er waren momenten van verwarring en gebrek aan duidelijke communicatie tussen de verschillende disciplines en met de bevolking.
- **Verbetering:**
 - **Regelmatige Briefings:** Organiseer frequente en gestructureerde briefings voor alle betrokken disciplines om de situatie en acties te bespreken.
 - **Communicatiekanalen:** Zorg voor duidelijke en betrouwbare communicatiekanalen, zoals een centraal informatiepunt en gebruik van het nationaal veiligheidsportaal.
 - **Transparantie:** Wees transparant over de acties en beslissingen naar de bevolking en pers.

2. Medische Zorg en Afvoer

- **Tekortkoming:** De ziekenhuizen in Aalst raakten snel verzadigd, wat leidde tot vertragingen in de afvoer van slachtoffers.
- **Verbetering:**
 - **Afvoerplan:** Ontwikkel een gedetailleerd afvoerplan dat rekening houdt met de capaciteit van lokale ziekenhuizen en voorziet in samenwerking met ziekenhuizen in naburige steden.
 - **Extra Middelen:** Zorg voor voldoende transportmiddelen en medische teams om de afvoer en zorg te ondersteunen.
 - **Coördinatie:** Coördineer nauw met medische instellingen om de capaciteit en middelen optimaal te benutten.

3. Verkeer en Evacuatie

- **Tekortkoming:** De aanwezigheid van carnavalswagens en verkeersopstoppen belemmerde de hulpverlening en evacuatie.
- **Verbetering:**
 - **Verkeersplan:** Ontwikkel een verkeersplan dat rekening houdt met grote evenementen en noodsituaties, inclusief routes voor hulpdiensten.

- **Mobiele Barrières:** Gebruik mobiele barrières om doorgangen vrij te houden en verkeer te regelen.
- **Politie-inzet:** Zorg voor voldoende politie-eenheden om het verkeer te regelen en obstakels te verwijderen.

4. Stabiliteit van Gebouwen

- **Tekortkoming:** De stabiliteit van het Belfort en omliggende gebouwen werd niet direct gecontroleerd, wat een potentieel gevaar vormde.
- **Verbetering:**
 - **Snelle Inspectie:** Roep direct na een incident een bouwkundig expert op om de stabiliteit van gebouwen te beoordelen.
 - **Evacuatie:** Stel een veiligheidsperimeter in en evacueer omliggende gebouwen indien nodig.
 - **Samenwerking:** Werk samen met technische diensten om snel en effectief op te treden.

5. Publieke Perceptie en Pers

- **Tekortkoming:** Negatieve berichtgeving en beschuldigingen van favoritisme door de pers leidden tot wantrouwen en paniek.
- **Verbetering:**
 - **Proactieve Communicatie:** Organiseer regelmatige persconferenties en gebruik sociale media om updates en geruststellende berichten te verspreiden.
 - **Transparantie:** Wees transparant over de acties en beslissingen van de hulpdiensten.
 - **Mediarelaties:** Onderhoud goede relaties met de pers en zorg voor een woordvoerder die de communicatie coördineert.

6. Beslissing over Evenementen

- **Tekortkoming:** Onzekerheid over de voortzetting van de Carnavalseditie leidde tot verwarring en onrust.
- **Verbetering:**
 - **Snelle Beslissingen:** Bespreek en neem snel beslissingen over de voortzetting of stillegging van evenementen.
 - **Duidelijke Communicatie:** Informeer de bevolking en betrokken partijen duidelijk en tijdig over de beslissingen.
 - **Veiligheidsmaatregelen:** Stel extra veiligheidsmaatregelen in indien evenementen worden voortgezet.

Conclusie

Door deze tekortkomingen te erkennen en de voorgestelde verbeteringen door te voeren, kunnen we in de toekomst beter voorbereid zijn op noodsituaties en de coördinatie en communicatie effectiever maken. Dit zal bijdragen aan de veiligheid van de bevolking en de efficiëntie van de hulpdiensten.

Wil je dat ik verder help met specifieke maatregelen of andere aspecten van de coördinatie?

Stel een nieuw oefenscenario voor om nog beter te oefenen en de Dir CP Ops' en te trainen.

Nieuw Oefenscenario: Chemische Lek in een Industriële Zone

Scenario Beschrijving

Op een doordeweekse dag om 10:30 uur vindt er een chemisch lek plaats in een industriële zone in de stad. Een tankwagen met gevaarlijke stoffen raakt beschadigd, waardoor een grote hoeveelheid chemische dampen vrijkomt. De dampen verspreiden zich snel door de omliggende woonwijken en bedrijventerreinen. Er is een sterke geur en mensen in de omgeving klagen over ademhalingsproblemen en irritatie van de ogen en huid.

Doelstellingen van de Oefening

1. **Verbeteren van de Coördinatie:** Trainen van de samenwerking en communicatie tussen verschillende disciplines (brandweer, medische diensten, politie, logistieke ondersteuning, informatievoorziening).
2. **Effectieve Communicatie:** Oefenen van duidelijke en tijdige communicatie met de bevolking en pers.
3. **Evacuatie en Schuilmaatregelen:** Testen van de evacuatieprocedures en schuilmaatregelen voor de getroffen gebieden.
4. **Medische Zorg:** Coördineren van de medische zorg voor slachtoffers met ademhalingsproblemen en andere symptomen.
5. **Beheer van Gevaarlijke Stoffen:** Oefenen van de procedures voor het veiligstellen en opruimen van gevaarlijke stoffen.

Scenario Details

- **Locatie:** Industriële zone aan de rand van de stad, nabij woonwijken en bedrijventerreinen.
- **Tijdstip:** 10:30 uur op een doordeweekse dag.
- **Weersomstandigheden:** Windstil, zonnig, temperatuur rond de 20 graden Celsius.
- **Incident:** Chemisch lek uit een tankwagen met gevaarlijke stoffen.
- **Impact:** Verspreiding van chemische dampen, ademhalingsproblemen en irritatie bij mensen in de omgeving.

Rollen en Taken

- **Dir CP Ops:** Coördineren van de operationele respons, communicatie met de betrokken disciplines, en het organiseren van de CP-Ops.
- **Dir BW (Brandweer):** Beheersen van het chemische lek, veiligstellen van de omgeving, en ondersteunen bij de evacuatie.
- **Dir Med (Medische Zorg):** Opzetten van medische posten, behandelen van slachtoffers, en coördineren van de afvoer naar ziekenhuizen.
- **Dir Pol (Politie):** Afzetten van de getroffen gebieden, regelen van het verkeer, en ondersteunen bij de evacuatie.
- **Dir Log (Logistieke Ondersteuning):** Voorzien van logistieke middelen, zoals transport en communicatieapparatuur.

- **Dir Info (Informatievoorziening):** Communiceren met de bevolking en pers, en beheren van de publieke perceptie.

Oefeningsfasen

1. Initiële Respons:

- Ontvangst van de melding en eerste beoordeling van de situatie.
- Opzetten van de CP-Ops en coördinatie tussen de disciplines.
- Communicatie met de bevolking en pers over de situatie en veiligheidsmaatregelen.

2. Evacuatie en Schuilmaatregelen:

- Organiseren van de evacuatie van de getroffen gebieden.
- Inrichten van schuilplaatsen voor mensen die niet kunnen evacueren.
- Coördineren van het transport van slachtoffers naar medische posten en ziekenhuizen.

3. Beheersen van het Chemische Lek:

- Beheersen van het lek en veiligstellen van de omgeving.
- Samenwerken met experts op het gebied van gevaarlijke stoffen.
- Opruimen van de chemische stoffen en herstellen van de veiligheid.

4. Nazorg en Evaluatie:

- Beoordelen van de situatie en afschalen van de respons.
- Evalueren van de oefening en identificeren van verbeterpunten.
- Communiceren van de resultaten en aanbevelingen aan alle betrokken partijen.

Verwachte Uitdagingen

- **Coördinatie:** Effectieve samenwerking tussen verschillende disciplines.
- **Communicatie:** Duidelijke en tijdige communicatie met de bevolking en pers.
- **Evacuatie:** Veilig en efficiënt evacueren van de getroffen gebieden.
- **Medische Zorg:** Behandelen van een groot aantal slachtoffers met ademhalingsproblemen en andere symptomen.
- **Beheer van Gevaarlijke Stoffen:** Veiligstellen en opruimen van de chemische stoffen.

Conclusie

Dit oefenscenario biedt een uitgebreide training voor de Dir CP Ops en andere betrokken disciplines. Het helpt bij het verbeteren van de coördinatie, communicatie, en respons op noodsituaties met gevaarlijke stoffen. Door deze oefening regelmatig te herhalen en te evalueren, kunnen we de paraatheid en effectiviteit van de hulpdiensten verder verbeteren.

Wil je dat ik verder help met specifieke details of andere aspecten van dit oefenscenario?

Schrijf voor de oefening de berichtgeving voor de Dir CP Ops, de Dir BW, Dir Med en Dir Pol voor het motorkapoverleg.

Berichtgeving voor het Motorkapoverleg

Voor de Dir CP Ops (Commandopost Operaties)

Bericht: "Goedemorgen team, we hebben een chemisch lek in de industriële zone aan de rand van de stad. Een tankwagen met gevaarlijke stoffen is beschadigd, waardoor chemische dampen vrijkomen. Onze prioriteit is om de situatie onder controle te krijgen, de veiligheid van de bevolking te waarborgen en de verspreiding van de dampen te beperken. Laten we de acties van de verschillende disciplines coördineren en zorgen voor duidelijke communicatie met de bevolking en pers. We zullen de CP-Ops opzetten en regelmatig overleggen om de voortgang te bespreken."

Voor de Dir BW (Brandweer)

Bericht: "Goedemorgen, we hebben een chemisch lek in de industriële zone. Een tankwagen met gevaarlijke stoffen is beschadigd en er komen chemische dampen vrij. Onze taak is om het lek te beheersen, de omgeving veilig te stellen en de verspreiding van de dampen te beperken. We moeten ook samenwerken met de politie voor de evacuatie van de getroffen gebieden. Laten we de nodige blus- en veiligheidsmaatregelen treffen en zorgen voor een veilige werkomgeving voor ons team."

Voor de Dir Med (Medische Zorg)

Bericht: "Goedemorgen, er is een chemisch lek in de industriële zone en chemische dampen verspreiden zich door de omliggende woonwijken. Mensen klagen over ademhalingsproblemen en irritatie van de ogen en huid. Onze taak is om medische posten op te zetten, slachtoffers te behandelen en de afvoer naar ziekenhuizen te coördineren. De ziekenhuizen in de stad moeten worden geïnformeerd en voorbereid op de ontvangst van slachtoffers. We moeten ook samenwerken met de politie voor de veilige evacuatie van de getroffen gebieden."

Voor de Dir Pol (Politie)

Bericht: "Goedemorgen, we hebben een chemisch lek in de industriële zone en chemische dampen verspreiden zich door de omliggende woonwijken. Onze taak is om de getroffen gebieden af te zetten, het verkeer te regelen en de evacuatie van de bevolking te coördineren. We moeten ook samenwerken met de brandweer om de omgeving veilig te stellen en met de medische diensten om slachtoffers te behandelen en af te voeren. Laten we zorgen voor duidelijke communicatie met de bevolking en de pers om paniek te voorkomen."

Conclusie

Deze berichtgeving zorgt voor duidelijke en gerichte communicatie tijdens het motorkapoverleg, zodat alle betrokken disciplines goed geïnformeerd zijn en effectief kunnen samenwerken om de noodsituatie aan te pakken. Wil je dat ik verder help met specifieke details of andere aspecten van dit oefenscenario?

Schrijf voor de oefening de berichtgeving voor de Dir CP Ops, de Dir BW, Dir Med en Dir Pol voor de eerste overlegronde in de CP Ops.

Berichtgeving voor de Eerste Overlegronde in de CP-Ops

Voor de Dir CP Ops (Commandopost Operaties)

Bericht: "Goedemorgen team, we zijn nu in de CP-Ops voor de eerste overlegronde. We hebben een chemisch lek in de industriële zone dat snel moet worden aangepakt. Onze prioriteiten zijn het beheersen van het lek, het evacueren van de getroffen gebieden, en het

waarborgen van de veiligheid van de bevolking. Laten we beginnen met een update van elke discipline over de huidige status en acties. Daarna bespreken we de coördinatie en verdere stappen."

Voor de Dir BW (Brandweer)

Bericht: "Goedemorgen, we hebben het chemische lek geïdentificeerd en zijn bezig met het beheersen van de situatie. We hebben de omgeving veiliggesteld en zijn begonnen met het opruimen van de chemische stoffen. We werken samen met de politie voor de evacuatie van de getroffen gebieden. We hebben extra blus- en veiligheidsmiddelen nodig om de situatie volledig onder controle te krijgen. Laten we de voortgang en verdere behoeften bespreken."

Voor de Dir Med (Medische Zorg)

Bericht: "Goedemorgen, we hebben medische posten opgezet en zijn bezig met het behandelen van slachtoffers met ademhalingsproblemen en andere symptomen. De ziekenhuizen in de stad zijn geïnformeerd en voorbereid op de ontvangst van slachtoffers. We hebben extra afvoercapaciteit nodig om slachtoffers naar ziekenhuizen buiten de stad te vervoeren. We werken samen met de politie voor een veilige evacuatie. Laten we de huidige status en verdere behoeften bespreken."

Voor de Dir Pol (Politie)

Bericht: "Goedemorgen, we hebben de getroffen gebieden afgezet en zijn bezig met het regelen van het verkeer. De evacuatie van de bevolking verloopt goed, maar we hebben extra politie-eenheden nodig om de verkeersstroom te beheren en obstakels te verwijderen. We werken samen met de brandweer om de omgeving veilig te stellen en met de medische diensten om slachtoffers te behandelen en af te voeren. Laten we de huidige status en verdere behoeften bespreken."

Conclusie

Deze berichtgeving zorgt voor duidelijke en gerichte communicatie tijdens de eerste overlegronde in de CP-Ops, zodat alle betrokken disciplines goed geïnformeerd zijn en effectief kunnen samenwerken om de noodsituatie aan te pakken. Wil je dat ik verder help met specifieke details of andere aspecten van dit oefenscenario?

Schrijf voor de oefening de berichtgeving voor de Dir CP Ops, de Dir BW, Dir Med en Dir Pol voor de tweede overlegronde in de CP Ops.

Berichtgeving voor de Tweede Overlegronde in de CP-Ops

Voor de Dir CP Ops (Commandopost Operaties)

Bericht: "Goedemiddag team, we zijn nu in de tweede overlegronde in de CP-Ops. Laten we beginnen met een update van elke discipline over de voortgang sinds de eerste overlegronde. Onze prioriteiten blijven het beheersen van het chemische lek, het evacueren van de getroffen gebieden, en het waarborgen van de veiligheid van de bevolking. Laten we ook eventuele nieuwe uitdagingen en behoeften bespreken."

Voor de Dir BW (Brandweer)

Bericht: "Goedemiddag, we hebben het chemische lek grotendeels onder controle en zijn bezig met het opruimen van de chemische stoffen. De omgeving is veiliggesteld en we hebben extra blus- en veiligheidsmiddelen ingezet. We hebben een bouwkundig expert opgeroepen om de stabiliteit van de omliggende gebouwen te beoordelen. De samenwerking met de politie voor de evacuatie verloopt goed. Laten we de voortgang en eventuele nieuwe behoeften bespreken."

Voor de Dir Med (Medische Zorg)

Bericht: "Goedemiddag, we hebben medische posten opgezet en zijn bezig met het behandelen van slachtoffers. De ziekenhuizen in de stad zijn verzadigd, maar we hebben extra afvoercapaciteit georganiseerd om slachtoffers naar ziekenhuizen buiten de stad te vervoeren. De PSIP is opgestart en we bieden psychosociale ondersteuning aan de getroffen bevolking. De samenwerking met de politie voor de evacuatie verloopt goed. Laten we de voortgang en eventuele nieuwe behoeften bespreken."

Voor de Dir Pol (Politie)

Bericht: "Goedemiddag, we hebben de getroffen gebieden afgezet en het verkeer geregeld. De evacuatie van de bevolking verloopt goed, en we hebben extra politie-eenheden ingezet om de verkeersstroom te beheren en obstakels te verwijderen. We hebben ook mobiele barrières gebruikt om doorgangen vrij te houden. De communicatie met de pers en bevolking verloopt goed, maar we moeten blijven zorgen voor duidelijke en tijdige updates. Laten we de voortgang en eventuele nieuwe behoeften bespreken."

Conclusie

Deze berichtgeving zorgt voor duidelijke en gerichte communicatie tijdens de tweede overlegronde in de CP-Ops, zodat alle betrokken disciplines goed geïnformeerd zijn en effectief kunnen samenwerken om de noodsituatie aan te pakken. Wil je dat ik verder help met specifieke details of andere aspecten van dit oefenscenario?

Kies voor de door jouw ontwikkelde oefening van het chemisch lek een goede reële en realistische oefenlocatie uit in België.

Realistische Oefenlocatie voor het Chemisch Lek Oefenscenario

Locatie: Haven van Antwerpen

Redenen voor de Keuze:

1. **Industriële Zone:** De Haven van Antwerpen is een van de grootste industriële zones in België, met veel chemische bedrijven en opslagfaciliteiten voor gevaarlijke stoffen.
2. **Reële Risico's:** De aanwezigheid van chemische bedrijven en transport van gevaarlijke stoffen maakt het een realistische locatie voor een chemisch lek scenario.
3. **Complexiteit:** De haven heeft een complexe infrastructuur met veel verkeer, zowel over de weg als over het water, wat de coördinatie en communicatie tussen verschillende disciplines uitdagend maakt.
4. **Beschikbaarheid van Hulpdiensten:** De haven heeft goed uitgeruste hulpdiensten en noodplanningscoördinatoren die regelmatig oefenen voor noodsituaties.
5. **Impact op de Gemeenschap:** Een incident in de haven kan grote gevolgen hebben voor de omliggende woonwijken en bedrijventerreinen, wat het belang van effectieve evacuatie- en schuilmaatregelen benadrukt.

Specifieke Locatie in de Haven

- **Chemische Opslagfaciliteit:** Kies een specifieke chemische opslagfaciliteit binnen de haven waar gevaarlijke stoffen worden opgeslagen en getransporteerd.
- **Nabijheid van Woonwijken:** Zorg ervoor dat de gekozen locatie zich in de nabijheid van woonwijken bevindt om de evacuatie- en schuilmaatregelen te testen.
- **Verkeersknooppunten:** Selecteer een locatie dicht bij belangrijke verkeersknooppunten om de verkeersregeling en verwijdering van obstakels te oefenen.

Oefeningsfasen

1. Initiële Respons:

- Ontvangst van de melding en eerste beoordeling van de situatie.
- Opzetten van de CP-Ops en coördinatie tussen de disciplines.
- Communicatie met de bevolking en pers over de situatie en veiligheidsmaatregelen.

2. Evacuatie en Schuilmaatregelen:

- Organiseren van de evacuatie van de getroffen gebieden.
- Inrichten van schuilplaatsen voor mensen die niet kunnen evacueren.
- Coördineren van het transport van slachtoffers naar medische posten en ziekenhuizen.

3. Beheersen van het Chemische Lek:

- Beheersen van het lek en veiligstellen van de omgeving.
- Samenwerken met experts op het gebied van gevaarlijke stoffen.
- Opruimen van de chemische stoffen en herstellen van de veiligheid.

4. Nazorg en Evaluatie:

- Beoordelen van de situatie en afschalen van de respons.
- Evalueren van de oefening en identificeren van verbeterpunten.
- Communiceren van de resultaten en aanbevelingen aan alle betrokken partijen.

Conclusie

De Haven van Antwerpen biedt een realistische en uitdagende locatie voor het chemisch lek oefenscenario. Het helpt bij het verbeteren van de coördinatie, communicatie, en respons van de hulpdiensten in een complexe en risicovolle omgeving. Door deze oefening regelmatig te herhalen en te evalueren, kunnen we de paraatheid en effectiviteit van de hulpdiensten verder verbeteren.

Wil je dat ik verder help met specifieke details of andere aspecten van dit oefenscenario?

Werp voor de door jouw ontwikkelde oefening van het chemisch lek de verschillende directeurs een aantal moeilijkheden, tekorten aan middelen en bijkomende incidenten voor de voeten.

Oefening Chemisch Lek: Uitdagingen, Tekorten en Bijkomende Incidenten

Voor de Dir CP Ops (Commandopost Operaties)

Moeilijkheden:

- **Coördinatieproblemen:** Moeilijkheden bij het coördineren van de verschillende disciplines door gebrek aan duidelijke communicatiekanalen.
- **Tekorten aan Middelen:** Onvoldoende communicatieapparatuur en logistieke ondersteuning.
- **Bijkomende Incidenten:** Een tweede chemisch lek in een nabijgelegen opslagfaciliteit, waardoor de situatie verder escaleert.

Voor de Dir BW (Brandweer)

Moeilijkheden:

- **Beheersen van het Lek:** Moeilijkheden bij het beheersen van het chemische lek door de complexiteit van de stoffen en de omvang van het lek.
- **Tekorten aan Middelen:** Onvoldoende blusmiddelen en beschermende uitrusting voor het team.
- **Bijkomende Incidenten:** Brand in een nabijgelegen gebouw als gevolg van het chemische lek, wat extra blusmiddelen en mankracht vereist.

Voor de Dir Med (Medische Zorg)

Moeilijkheden:

- **Overbelasting van Medische Teams:** Moeilijkheden bij het behandelen van een groot aantal slachtoffers met ademhalingsproblemen en andere symptomen.
- **Tekorten aan Middelen:** Onvoldoende medische apparatuur en medicijnen om alle slachtoffers te behandelen.
- **Bijkomende Incidenten:** Uitbraak van paniek onder de bevolking, wat leidt tot extra slachtoffers door verwondingen en stressgerelateerde symptomen.

Voor de Dir Pol (Politie)

Moeilijkheden:

- **Verkeersregeling:** Moeilijkheden bij het regelen van het verkeer en het verwijderen van obstakels door de aanwezigheid van chemische dampen.
- **Tekorten aan Middelen:** Onvoldoende politie-eenheden en mobiele barrières om de evacuatie en verkeersregeling effectief uit te voeren.
- **Bijkomende Incidenten:** Verkeersongeval in de buurt van de getroffen gebieden, wat extra politie-eenheden en middelen vereist.

FAN-Bord voor de Chemisch Lek Oefening

Feiten	Acties	Noden
Chemisch lek in industriële zone	Dir BW: Beheersen van het lek, veiligstellen van de omgeving, opruimen van chemische stoffen.	Blusmiddelen: Extra blusmiddelen en beschermende uitrusting nodig.
Verspreiding van chemische dampen	Dir Med: Opzetten van medische posten, behandelen van slachtoffers, coördineren van afvoer naar ziekenhuizen.	Medische Apparatuur: Extra medische apparatuur en medicijnen nodig.
Slachtoffers met ademhalingsproblemen	Dir Pol: Afzetten van getroffen gebieden, regelen van verkeer, ondersteunen bij evacuatie.	Politie-eenheden: Extra politie-eenheden en mobiele barrières nodig.
Tweede chemisch lek in nabijgelegen opslagfaciliteit	Dir CP Ops: Coördineren van de respons, communicatie met betrokken disciplines, organiseren van CP-Ops.	Communicatieapparatuur: Extra communicatieapparatuur en logistieke ondersteuning nodig.

Feiten	Acties	Noden
Brand in nabijgelegen gebouw		
Uitbraak van paniek onder de bevolking		
Verkeersongeval in de buurt van getroffen gebieden		

Conclusie

Deze uitdagingen, tekorten aan middelen en bijkomende incidenten zorgen voor een realistische en uitdagende oefening voor de verschillende directeurs. Het helpt bij het verbeteren van de coördinatie, communicatie en respons van de hulpdiensten in een complexe noodsituatie. Door deze oefening regelmatig te herhalen en te evalueren, kunnen we de paraatheid en effectiviteit van de hulpdiensten verder verbeteren.

Wil je dat ik verder help met specifieke details of andere aspecten van dit oefenscenario?